

SLOVENSKI

Direktor: Kudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska tiskarna slovenskega poročevalca - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-26 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50/III, telefon 45-15 in 46-21 - Oglasi: Ljubljana, Kareljeva ulica 5, telefon 38-96 za ljubljanske naročnike, 21-63 za zunanje 38-32 - Poštni predal 29 - Tek. račun NB 601-96321-9 - Mesečna naročnina 110 din

Poročevalec

Četrti dan šestega kongresa KPJ

RAZVOJA DEMOKRACIJE PRI NAS SI NI MOGOČE ZAMISLITI BREZ KOMUNISTOV KOT VZGOJNIH DELAVCEV

Govor Milovana Đilasa o dosedanjem programu KPJ in novem programu Zveze komunistov Jugoslavije

Novi program Zveze komunistov Jugoslavije mora začrtati vse smotre in ideale komunistov kot najbolj zavrednega dela socialističnih sil naše družbe

»Zdi se mi, da bi bila naša diskusija nepopolna, če se ne bi dotaknili programa KPJ, sprejetega na petem kongresu KPJ ter programa KPJ oziroma Zveze komunistov Jugoslavije nasploh.

s katerim je bil ta program napisan. S svojo osvajalno in birokratsko prakso so nas hoteli prepričati o tem, da se po svoji pameti, zlasti pa v svoji praksi ne ravnamo po tem programu in da vidimo številna vprašanja socializma v drugačni, t. j. v pravi luči. Nič se ni odpravilo tega programa, pač pa ga je borba potepala skupno z vsemi utvarami revolucionarjev o ZSSR in njenih voditeljih, pa tudi o njihovi teoriji in praksi pri graditvi socializma.

ra v svoje socialistične sile in težnja KPJ, da ne izžvev spopada z ZSSR. Na to pa smo lahko ponosni, saj se je vera v lastne sile izkazala za pravilno in ker smo se mi sami branili pred poskusom zasužnjevanja, pred blatenjem našega revolucionarnega boja in pred poskusom, da bi zaustavili našo pot v socializmu in jo obrnili nazaj. Tudi nadaljnje razvijanje socializma in socialistične teorije pri nas je mogoče prav tako pojmovati kot obrambo, obrambo najvišjih in najplemenitejših idealov pred Stalinovim revizionizmom. Drugace ne more biti in tudi ne sme biti, saj smo samo del, dandanes vsekakor najbolj izpostavljen, orjaškega gibanja narodov k socializmu.

niso dokončno začrtana pota ne le našega socialističnega razvoja, marveč tudi mednarodnega razvoja. In zares, če bi se lotili izdelave programa v naglici, ne bi moglo iz tega nastati nič globljega, trdnjega in trajnega. Morali smo se in moramo se povsem otresti birokratskih sovjetskih in lastnih naplavin i v teoriji i v praksi, prav tako pa tudi vsakovrstne buržoazno-demokratske zmede, da bi se lahko lotili izdelave takšnega dokumenta. Sedaj so očitno te slabosti odpravljene.

ga vodenja gospodarstva. Devetnajsti kongres KP SZ je sklenil, naj bi bil temelj bodočega programa najnovější Stalinov

Tovariši Tito, Kardelj in Ranković v delovnem predsedstvu

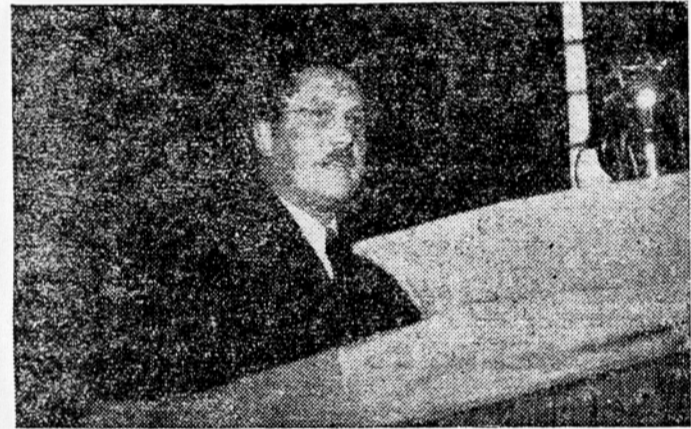
kršna se je na primer razvila v nekaterih zahodnih državah. Buržoazni demokratizem je sedaj pri nas dejansko samo začeta oblika, krinka za vrnitev nazaj na diktaturo buržoazije in monarhije, na razbijanje bratstva in enotnosti naših narodov, na polifevdalne privilegije cerkvenih knezov in podobno. Če hočemo v resnici razvijati demokracijo — to pa moramo storiti in to je naša glavna dolžnost, če hočemo, da socializem premaga tudi birokratizem in kapitalistične ostanke, se moramo zavedati, da to ne bo šlo in ne more iti brez nevtrnosti, da ne bi oživljali in postajali na različne načine dejavni ne le birokratski temveč tudi buržoazni elementi. Vzemimo dva preprosta primera: Danes ne moremo prijeti duhovnika zato, ker se igra — ne glede na svoje tradicionalno dostojanstvo svojega poklica — z žogo z otrokom, četudi ne dela tega zaradi otroške zabave, še manj pa zaradi tega, ker je postal sam otroci, marveč iz reakcionarnih političnih nagibov proti našemu gibanju, posebno pa proti našim mladinskim organizacijam. Danes prav tako ne moremo prepovedati ljudem z različnimi, — pogostokrat tudi reakcionarnimi profumaterialističnimi nazori, da objavljajo svoja dela, saj bi s tem onemogočili samim sebi, nam komunistom, delavcem, napredni inteligenci izpašati različna mnenja, onemogočili pa bi tudi mladim ljudem, da bi se iz njihovih vrst porajali talenti, četudi bi bili — saj morajo biti če ne za zaradi drugega zato, ker so mladi — tudi ideološko konfuzni. Kakšen je torej izhodišče iz vsega tega? Mladinske organizacije, šola, komunisti in drugi morajo postati aktivni, prožni, morajo najti oblike, ki bodo i bolj žive i bolj zanimive od — recimo — duhovniških. Komunisti, marksisti in napredni ljudje sploh morajo postati aktivni na kulturnem in idejnem področju. Pisati morajo, imeti predavanja, odkrivati in zatirati sleherni reakcionarni pojav, vendar tako, da bodo hkrati pozitivno razvijali znanost in znanstveno socialistično zavest ljudi. S samim odklanjanjem se ničesar ne doseže in je le-to tipično za nedemokratske družbene odnose, za monopolizacijo v ideologiji in tudi v družbi. Po svojih argumentih, po svoji znanstvenosti, po tem, da odkriva objektivne tendence razvoja, je materializem potencialno močnejši od idealizma, močnejši pa je lahko samo, če se bori, če je borbeni materializem in če je v resnici znanstven, če se dejansko bori z argumenti, če dejansko odkriva objektivne tendence razvoja, če tudi razvija znanstveno misel. Ne potrebujemo materializma, ki ni močnejši in ki se ne razvija v odkriti borbi, marveč se naslanja na upravne ukrepe, ker to ni materializem, pač pa birokratski monopolizem.

Revizijo socializma v ZSSR je lahko odkril samo novi stvarni socializem

Sedaj se pogostokrat srečujejo ljudje, ki se sramujejo teh utvar, še bolj pogosto pa tisti, ki se trkajo na prsa, češ da so vse, kar se je dogajalo in kar se dogaja v ZSSR videli že dolgo, dolgo. Umiljivo je, da so številni ljudje spregledali razne negativne točke ZSSR, ki pa jih niso mogli do konca pojasniti, saj je bilo to nemogoče brez prakse, brez odkrivanja družbenega jedra ZSSR v množični praksi borbe in socialistične graditve, kakršna je pripadla našemu delavskemu razredu in njegovemu revolucionarnemu gibanju. Revizijo socializma in revolucije v ZSSR je lahko do konca odkril samo novi stvarni socializem, nova stvarna revolucija. Noben še tako genialen posameznik ni mogel tega odkriti, saj je moglo biti to najprej vprašanje družbene socialistične prakse in šele potem teorija. Sedaj ni težko trkati se na prsa ter govoriti in dokazovati — da si slutil Ameriko, ko jo je Kolumb že odkril, vendar pa so samo uresničene Kolumbove slutnje pomenile odkritje Amerike.

njene voditelje in v njihove teorije. In četudi se nam ni treba ravnati po tem programu in se tudi nismo mogli ravnati po njem, ter se tudi v prihodnje ne bomo ravnali, vendar pa so v njem bistvene resnice — ve-

Ko so v Politbiroju CK KPJ razpravljali o pripravah na ta kongres, so prišli do zaključka, da je za izdelavo takšnega dokumenta premalo časa in da se

Tovariš Kardelj govori na kongresu

Kar se mene tiče in tudi mnogih drugih komunistov, nisem ničesar resnega videl niti slutil o stvarnosti v ZSSR, prav do konca leta 1947 in začetka leta 1948. Videl sem sicer mnogo nepravilnosti in slabosti, mislil pa sem, da so le-te posledice vihrnega razvoja ruskih posebnosti in nerazumevanja konkretnih razmer v drugih državah. Sodil sem, da je vse točno, kar pravijo o ZSSR njeni voditelji in sem se iskreno in predano boril zanj, prav tako kot za svoje ljudstvo in za našo revolucionarno gibanje. Ali je bilo to — pred vojno in med vojno — neposredno po njej — revolucionarno in pravilno? Seveda je bilo, kajti biti iskren in pošten in biti revolucionar, je vselej pravilno, celo tedaj, ko je to nalivno. Nalivnost se bo posten borec vselej otrešel v praksi, nepoštenja in reakcionarnosti pa nikdar, saj nepoštenje in reakcionarnost nista lastnosti borca, pač pa špekulanta in zatiralca. In ko smo se v praksi prepričali, da ZSSR in njeni voditelji niso to, kar pravijo da so, smo jim takrat odkrito povedali, kaj so, to jim pa povemo tudi sedaj in govorniki bomo tako dolgo, dokler ne bo ZSSR ubrala pot resničnega socializma, demokracije in politike enakopravnosti narodov in demokratičnih gibanj.

Dvig storilnosti dela je najvažnejša naloga našega gospodarstva

Govor tov. Mihe Marinka

Tovariš Miha Marinko je poudaril v začetku, da v navdušenjem sprejema vse postavke, ki jih vsebuje referat tovariša Tita in da je ta referat skupno z izvajanjem tov. Kardelja in ostalih diskutantov nov bogat prispevek idejno-političnemu razvoju in graditvi naše Partije. Tovariš Marinko je nato govoril o konkretni problematiki s področja delavskega upravljanja in dejal, da je sedaj pereča naloga komunistov, da se lotijo problemov, ki so vznikli na tem področju, se poglobljajo v bistvo ekonomskih zakonov in tako pomagajo delovnim kolektivom reševati te probleme ter omogočijo doseči čim večjo delovno storilnost. S tem v zvezi je Marinko poudaril, da v naših partijskih organizacijah, veckrat pa tudi v njihovih višjih vodstvih, preveč enostransko gledajo na relativno nizko storilnost dela in da menijo, da so glavni razlogi za to samo zaostala proizvodna sredstva. Novi gospodarski sistem, ki je usmerjen k temu, da pokaže tudi drugo stran tega problema, se v tem oziru ni mogel še popolnoma izkazati.

ko stopnjo, ki tako in tako malo dajejo družbi, izpodkopavajo temelje in onemogočajo delo tistim podjetjem, ki bi morala dati visok prispevek skupnosti. Na splošno lahko trdim, je poudaril tov. Marinko, da se samo podjetja z napeto stopnjo akumulacije resno bore za povišanje proizvodnje in zvišanje storilnosti dela, ker se neposredno ne boje, da bi se jim stopnja povišala. Pri podjetjih s prenizko stopnjo je narobe. Strah pred tem, da bi prišlo na dan skrite rezerve in da bi se pokazalo, da nosi podjetje premajhno

socialistične proizvodnje. Vendar pa se ne smemo umikati nazaj, pač pa moramo nasprotno dati za zglede dosedanji dobre uspehe, popularizirati do sedaj neznanne in izredne pojave, ki nam potrjujejo, da smo na dobri poti.

Pri reševanju še nerešenih problemov našega novega gospodarskega sistema moramo imeti nenehno pred očmi, kako je treba izpolnjevati borbo za stimulativno dviganje storilnosti dela, pri kateri lahko z uspehom vzgajamo naše delovne ljudi v zavedne socialistične državljane. V naši stvarnosti je že dovolj dejstev, ki nas uče, da je nesmiselno idealizirati in precejevati zavest ne le splošno zvesto naših državljanov, pač pa, če hočete, tudi komunistov. Vzganjanje socialistične zavesti ne more biti uspešno, če ne temelji na gmotni podlagi, na podlagi neposredne ekonomske potrebe in interesov. Izpolnjevanje materialne podlage v smislu socialističnega načela vza enako delo enako plačila nam šele daje tiste velike možnosti za nagel in uspešen razvoj socialistične zavesti pri naših ljudeh.

Tovariš Marinko je nato navedel podatke, ki kažejo glede storilnosti dela zaostajanje celo naših modernih obratov za obrati v inozemstvu, in poudaril, da je pri sedanjih stopnjah našega razvoja velikanskega pomena, da s sredstvi, s katerimi razpolagamo, dosežemo kar največ mogoče. »Kakajto samo na tehnični razvoj in boljše mehaničnej zaciyo naše proizvodnje, je dejal Marinko, bomo zamudili ogromne milijarde narodnega dohodka, ki bi jih v tem času že lahko zbrali in ki bi nam veliko pomagale, da bi se skrajšal rok kapitalne graditve in neposredno zboljšal gmotni položaj delovnih ljudi.«

Tovariš Marinko v delovnem predsedstvu

val tov. Marinko, so zašla v gospodarske težave in niso kos cenam, ki se oblikujejo na tržišču, nekatera druga pa lahko dosegaajo višek sklada plač in dobička glede na to, da so pri prevzemanju družbenih obveznosti skrila notranje rezerve. Pojavljajo se tudi administrativni predlogi, da bi morali vsa podjetja, ki so dosegla dobiček na podlagi skritih rezerv, t. j. prenizkih stopenj akumulacije ali nepričakovanega izrednega zvišanja cen njihovih izdelkov na tržišču, obdavčiti v korist komunalne graditve, ker kaže praksa, da podjetja, ki so premo obremenjena s stopnjo akumulacije in družbenih skladov, niso nič napredovala v zniževanju proizvodnih stroškov in dvigavanju storilnosti dela. So primeri, kjer gre stvar na očitno škodo naših splošnih ekonomskih koristi. Podjetja s niz-

družbeno breme, deluje, da tam nič ne store za napredek proizvodnje in racionalno gospodarjenje.

Tovariš Marinko je v nadaljevanju dejal, da nastajajo iz takih odnosov ostre diskusije in prepripi in da se delu strokovnega nameštenskega kadra posreči, da vnaša v te razprave ozka partikularistična pojmovanja in celo nacionalistični, šovinistični poudarek. Takim pojavom neredko nasedajo tudi komunisti.

»Pri sedanjem položaju in na sedanjih stopnjah uvajanja novega gospodarskega sistema, je dejal dalje Miha Marinko, se ne smemo ustrašiti mnogih na novo vzniklih problemov, ki se pojavljajo zaradi še nezadostno obdelanega novega sistema, ki omogoča tudi razne špekulacije ne le v našem trgovsko-remontnem aparatu, pač pa tudi na področju naše

Ni nam potreben materializem, ki se ne razvija v odprti borbi

Ce hočemo torej mi komunisti zagotoviti zares demokratični in zares socialistični razvoj, moramo politično in idejno boriti, pisati in govoriti, razpravljati in razpravljati. Razvoja resnične demokracije pri nas si ni mogoče zamisliti brez dejavnosti komunistov, predvsem kot političnih, idejnih, skratka, vzgojnih delavcev v naši družbi. Proces razrednega boja pri nas še daleč ni končan. Le-ta dobiva samo nove oblike in da bi se znašli v teh novih oblikah razredne borbe, se moramo otresti birokratskih šablon in metod. Moramo se boriti in sicer prečvsem s političnimi in idejnimi argumenti, saj o demokraciji ne more biti niti govora tamkaj, kjer zamenjujejo idejne in politične argumente z administrativnimi ukrepi.

Mi nismo za demokracijo niti zaradi zahoda, niti zaradi vzhoda, še manj pa zaradi buržoaznih odpravkov, pač pa zaradi samega sebe, zaradi svojega delavskega razreda in svojega ljudstva, zaradi socializma — saj brez demokracije ni in ne more biti socializma — zaradi čistosti svojega lastnega socialističnega in komunističnega bivanja in svojih končnih smotrov.

In ta demokratična pot razvoja in borbe bi se morala odražati v našem bodočem programu. Predlagam kongresu, naj dovoli komisijo, ki bo pripravila ta program. Ta komisija naj si zastavi nalogo, da bo napela vse sile, da bo do prihodnjega kongresa izdelala program Zveze komunistov Jugoslavije.

General Eisenhower 34. predsednik ZDA

Italija in cona „A“

New York, 5. nov. Predsedniške volitve v vzhodnem delu ZDA so bile končane o polnoči srednjeevropskega časa. Kmalu po tem so prišli prihajati prvi rezultati, ki so kazali, da skoraj povsod vodi general Eisenhower pred demokratičnim kandidatom Stevensonom. Med drugim je bilo kmalu znano, da je Eisenhower dobil večino v New Yorku in s tem 45 volilnih mož. Do 7.30 srednjeevropskega časa je imel Eisenhower že zagotovljenih 282 volilnih mož, torej več kot potrebno absolutno večino 266. Tedaj je demokratični kandidat Stevenson sporočil, da bo govoril po radiu.

Po starem ameriškem običaju je guverner Stevenson kot porazen predsedniški kandidat ob 7.45 (1.45 newyorškega časa) v radijskem govoru sporočil Eisenhowerjevo izvolitev in kot prvi čestitaval novemu predsedniku. Stevenson je dejal: »Moji sodržavljani in republikanski stranko kot orodje svoje volje za prihodnja štiri leta. Ljudstvo je dalo svojo sodbo in jaz jo rad sprejemam.« Stevenson je nato pozval demokratske volivce, da naj vsi nudijo Eisenhowerju svojo pomoč, ki jo bo potreboval pri svojem velikem delu kot predsednik. Stevenson je v istem smislu poslal brzojavko generalu Eisenhowerju. Stevenson je govoril iz guvernerske palače v Springfieldu v državi Illinois.

Ob 8.10 srednjeevropskega časa je iz glavnega stana republikanske stranke v hotelu »Commodore« v New Yorku spregovoril novi predsednik general Eisenhower. Prebral je Stevensonovo brzojavko in svoj odgovor. V odgovoru pravi, da naj vsi do- bri ljudje obeh strank pozabijo na vojno borbo in se zedinijo k skupnemu delu za boljše bodočnost Amerike in svojih otrok. Prepričan je, da zanj trenutek izvolitve ni trenutek zmagovalstva, temveč trenutek posvetitve novi nalogi, ki ga čaka. Priznava težko odgovornost, ki jo prevzema, zagotavlja pa, da se bo svoji odgovorni službi posvetil z vso silo.

Sledile so radijske izjave novega podpredsednika ZDA, senatorja Nixona, ki je govoril iz Kalifornije, in demokratskega kandidata za podpredsedniško mesto Sparkmana. Sparkman je v svoji izjavi dejal, da je trdno prepričan, da je ZDA potrebna enotna fronta ter da bo po svoji najboljši moči storil vse, da sodeluje z generalom Eisenhowerjem pri njegovem delu.

General Eisenhower je dosegel nenavadno visoko zmago. Dobil je po zadnjih podatkih večino v 39 državah s 442 volilnimi možmi. Za Stevensonso se je odločilo samo 9 držav s 89 volilnimi možmi. Tako veliko število volilnih mož je pri predsedniških volitvah doslej dobil samo bivši predsednik Hoover.

Za Eisenhowerja so se pred- vem odločile vse največje države, poleg New Yorka še Illinois, kjer je bil doslej Stevenson guverner, in California. Nadalje je zmagal Eisenhower v industrijskih državah Ohio in Indiana, kakor tudi v kmetijskih državah Srednjega Zahoda, ki so bile doslej glavno oporišče predsednika Trumana. Eisenhowerju se je tudi posrečilo pridobiti več južnih držav, tako Virginijo, Florido, Louisiano, Texas in Tennessee. Doslej so v južnih državah vedno zmagovali demokrati. Eisenhower je nadalje zmagal v vseh šestih državah Nove Anglije. Skupno je Eisenhower odvezl demokratom 21 držav, v katerih so doslej imeli večino.

Tudi število glasov, ki jih je zbral Eisenhower, je rekordno. Trenutno je preštetih 87% oddanih glasov. Od tega je dobil general Eisenhower 26.700.000, Stevenson pa 21.700.000. Za Eisenhowerja je glasovalo več volivcev kot za katerega koli republikanskega kandidata doslej. Eisenhower je tudi že po teh podatkih dosegel rekordno število glasov. Ki ga je dobil predsednik Roosevelt pri volitvah leta 1940.

Zmago generala Eisenhowerja označujejo kot njegovo osebno zmago, ne pa zmago republikanske stranke. Poudarjajo, da se je šele generalu Eisenhowerju z velikim trudom posrečilo, da je zedim republikansko stranko in od strani večja nasprotja med izolacionističnim desnim krilom in ostalimi skupinami v stranki.

DWIGHT EISENHOWER

Strinjujejo, da je Eisenhower, armijski general Dwight D. Eisenhower se je rodil leta 1894 v mestu Abilene v državi Kansas. ZDA. V rodnem mestu je posejal šolo, srednjo šolo in pozneje še vojaško akademijo. Naletel je na vojaško službo v letu 1917. Od leta 1918 je bil zaprt v ameriškem generalnem štabu, nato pa je bil pet let pomočnik vojaškega svetnika na Filipinih. L. 1940 je postal šef štaba Treh ameriških divizij v Evropi. V rodni državi Kansas ZDA. V rodnem mestu je posejal šolo, srednjo šolo in pozneje še vojaško akademijo. Naletel je na vojaško službo v letu 1917. Od leta 1918 je bil zaprt v ameriškem generalnem štabu, nato pa je bil pet let pomočnik vojaškega svetnika na Filipinih. L. 1940 je postal šef štaba Treh ameriških divizij v Evropi. V rodni državi Kansas ZDA. V rodnem mestu je posejal šolo, srednjo šolo in pozneje še vojaško akademijo.

Novembra 1943 je postal vrhovni poveljnik vseh zavezniških sil v Severni Afriki, mesec pozneje pa vrhovni poveljnik vseh zavezniških sil na zahodnem bojišču. Na tem položaju je bil vse do konca vojne. Od maja do novembra 1945 je bil vojaški guverner ameriške okupacijske cone v Nemčiji. Od novembra 1945 do leta 1948 je bil vrhovni poveljnik vseh zavezniških sil v Evropi in s tem tudi poveljnik vseh vojaških sil Atlantskega pakta. Leta 1952 je armijski general Dwight D. Eisenhower zapustil vojaško službo. Na konvenciji republikanske stranke je bil izbran za kandidata za mesto predsednika Združenih držav.

Dwight D. Eisenhower je l. 1948 objavil knjigo spominov na drugo svetovno vojno, ki jo je napisal v sodelovanju z avtorico »Križarska vojna v Evropi«.

RICHARD M. NIXON

Za podpredsednika Združenih držav Amerike je bil pri torkovih volitvah izbran odvetnik in republikanski politik Richard Milhous Nixon, ki se je rodil leta 1918 v mestu Whittier v državi Kaliforniji, ZDA. Richard M. Nixon je svoj pravniki študij opravil na univerzi danačnega mesta. Od l. 1947-42 je bil odvetnik v Whittieru. Za vojno je služil pri ameriški mornarici. Leta 1947 je bil izvoljen v ameriški kongres. Leta 1951 pa je postal senator, ki so ga izvolili v tisti kongres. Na letošnji konvenciji republikanske stranke je bil Richard M. Nixon izbran za kandidata za mesto podpredsednika ZDA.

PO ZADNJIH PODATKIH JE EISENHOWER ZMAGAL V 39 ZVEZNIH DRŽAVAH S 442 VOLILNIH MOŽMI — MED NOVIH GUVERNERJI JE 27 REPUBLIKANCEV IN 21 DEMOKRATOV — ŠELE PO 20 LETIH SO PRIŠLI REPUBLIKANCI SPET NA VLADO — KOMENTARJI IZ RAZNIH DRŽAV

Pri volitvah novih guvernerjev zveznih držav republikanci niso dosegli takega uspeha kot pri predsedniških volitvah. Odvezli so demokratom samo tri guvernerska mesta. Skupno imajo republikanci sedaj 27 guvernerjev, demokrati pa 21. V državi Ohio je bil ponovno izvoljen dosedanj demokratiški guverner Frank Lausche, ki je slovenskega rodu.

General Eisenhower je danes sporočil, da bo odšel s svojo rodbino na 10-dnevni odmor v državo Georgia. Iz okolice generala Eisenhowerja se izve, da bo verjetno general Eisenhower obiskal Korejo, še preden 20. januarja prevzame po- se predsednika ZDA.

Predsednik Truman je poslal generalu Eisenhowerju poviabilo, da se sestane z njim k razgovoru o važnih državnih vprašanjih.

Stetje glasov za volitve v reprezentančno zbornico in del senata še ni končano. Trenutno se ni gotovo, če bo uspelo republikancem dobiti večino v reprezentančni zbornici, zlasti pa v senatu. Po zadnjih poročilih bi imel senat 45 republikanskih in 46 demokratiških članov. Sest rezultatov pa še manjka. V reprezentančno zbornico je doslej izvoljenih 199 republikancev, 189 demokratov in 1 neodvisni. Manjka še 46 rezultatov.

Med drugimi je bil izvoljen republikanski senator Mc Car-

ty, propadel pa je republikanski senator Large. Po zadnjih podatkih je dobil general Eisenhower nad 29 milijonov glasov, Stevenson pa nad 23 milijonov glasov. Stetje še ni končano.

Ottawa, 5. nov. Današnji kanadski listi pozdravljajo novega ameriškega predsednika Eisenhowerja kot moža značaja, ki je dovolj močan, da bo lahko uspešno reševal probleme, ki se tičejo ZDA in ostalega svobodnega sveta. Izražajo prepričanje, da se bo tradicionalno sodelovanje med ZDA in Kanado nadaljevalo tudi pod republikansko vlado. Kanadski listi tudi napovedujejo, da bo v novi Eisenhowerjevi vladi zavzel važno mesto dosedanj newyorški guverner Dewey. Verjetno bo prevzel zunanje ali obrambno ministrstvo.

London, 5. nov. Britanski radio daje prvi komentar k izvolitvi generala Eisenhowerja ter poudarja dve značilnosti: predvsem in nobenega dvoma, da je Eisenhower preprečil zmago in da velika večina izraža zaupanje ameriškega ljudstva. Druga značilnost pa je, da sedaj prihajajo po 20 letih prvič na oblast republikanci. Nehala se je torej doba Rooseveltove politike in še ni znano, kakšna bo politika republikanske vlade.

Bonn, 5. nov. Kancelar Adenauer, podkanceler Blicher, kakor tudi drugi voditelji nemške vlade, so podali izjave, v katerih izražajo zadovoljstvo z iz-

volitvijo generala Eisenhowerja za predsednika ZDA. Poudarjajo, da z zaupanjem pričakujejo, da bo vodil Eisenhower politiko svobode in mira. Zastopniki vseh strank v zahodnem Berlinu, vključno s socialne demokrate, so izrazili upanje, da se bo Eisenhowerju posrečilo izboljšati položaj zahodnega Berlina.

Bruselj, 5. nov. Belgijski ministri predsednik je izjavil k izvolitvi generala Eisenhowerja, da je prepričan, da bo veliki zmagovalci v vojni zmagal tudi v miru. Tudi holandski uradni krogi izražajo zadovoljstvo z izvolitvijo generala Eisenhowerja in poudarjajo zlasti, da Eisenhower odlično pozna položaj v Evropi.

Avstrijski novinarji odptovovali iz Jugoslavije

Ljubljana, 5. nov. Danes je zaključila svoje potovanje po Jugoslaviji delegacija avstrijskih novinarjev, ki je obiskala vse ljudske republike in ki jo je v Zagrebu sprejel tudi maršal Tito. Avstrijski novinarji so si pred odhodom iz naše države ogledali še zanimivosti Ljubljane in tovarno Litostroj, nato pa so se čez Maribor vrnili v Avstrijo. Del delegacije je danes obiskal še tovarno aluminija v Strnišču.

Na poslovnih večerji, ki so jim jo priredili pred odhodom iz Ljubljane slovenski novinarji, so člani avstrijske delegacije dr. Helmut Schuster, glavni urednik »Tagespost« iz Graza, dr. Bernhard Birk, urednik »Wienerzeitung« iz Dunaja, in drugi poudarili, da odhajajo z najboljšimi vtisi in v želji, da poglabljajo dobre sosedske odnose med obema državama.

Britanska nota o kršitvi človeških pravic

London, 5. nov. (Reuter). Velika Britanija je predložila generalnemu tajniku OZN Trygve Lieju dokaze, da izvajajo vlade Bolgarije, Romunije in Madžarske politiko, s katero odrekajo svojim državljanom temeljne človeške pravice in kršijo mirovno pogodbo. Dodatna nota britanskega zunanjega ministrstva poudarja, da so ti dokazi v skladu z resolucijo Generalne skupščine OZN od 3. novembra 1950, ki poziva države — članice, naj predložijo dokazila o spoštovanju človeških pravic v omenjenih državah.

Vpliv in delo ZSSR v Afriki

London, 5. nov. (UP). Tukajšnji politični krogi spravljajo v zvezo delavnost teroristične organizacije v Keniji Mau-Mau z naraščanjem kominformovskega vpliva v britanskih, francoskih in belgijskih kolonijah v Afriki. To sklepajo po tem, da sta sovjetski tisk in radio začela čedalje bolj pogosto pisati o govoritvi o organizaciji Mau-Mau kot o narodnoosvobodilnem gibanju v Keniji. Isti krogi so prepričani, da bodo nastala podobna gibanja tudi v drugih afriških pokrajinah.

Glavni vir kominformovske propagande v Afriki je po verodostojnih poročilih sovjetsko

poslanstvo v Adis Abebi, od koder prihajajo propagandni letaki, ki jih razpečujejo po vseh kolonijah. Eno izmed takih središč sovjetske propagande v Afriki je tudi sovjetska bolnišnica v Adis Abebi, v katero sprejemajo bolnike iz mnogostevnih plemen izven meja Abesinije, zlasti pa bolnike čedmena Kiku iz Kenije, ki ga imajo za središče teroristične organizacije Mau-Mau. Voditeljem nacionalnih gibanj v afriških kolonijah dajejo stipendije, da lahko študirajo v Moskvi in Pragi. Po nekaterih uradnih poročilih, ki jih je dobila belgijska vlada, bodo afriški nacionalisti končali v Moskvi poseben tečaj in bo Sovjetska zveza pozneje po njih razširila sovjetski vpliv v raznih afriških pokrajinah.

Jugoslovansko podjetje bo gradilo pristanišče v Siriji

Beograd, 5. nov. Sirska javnost je z veliko naklonjenostjo pozdravila vest, da bo jugoslovansko podjetje gradilo pristanišče Latakije v Siriji. Sirski tisk in radijske postaje poudarjajo, gospodarski in politični pomen tega pristanišča ne le za Sirijo, temveč tudi za vse države Bližnjega in Srednjega vzhoda. Predsednik sirske republike g. Favi Selo je izjavil predstavnikom jugoslovanskega podjetja, da so dela za graditev tega pristanišča največja v Sredozemlju ter da bo graditev pristanišča Latakije nov korak k uspešnem ekonomskemu sodelovanju med Jugoslavijo in Sirijo. Sirska vlada je poverila delo jugoslovanskemu podjetju po natečaju, ki se ga je udeležilo več svetovnoznanih podjetij za gradnjo pristanišč. Predstavniki jugoslovanskega podjetja so odptovali v Sirijo, da bi pripravili vse potrebno za pričetek gradnje. Sodijo, da bodo pristanišče gradili 4 leta.

Jugoslovanski muzeologi v Grčiji

Atene, 5. nov. (Tanjug). Večera je odptovala iz Aten v Solun skupina srbskih in makedonskih muzeologov, ki je bila te dni na obisku v Grčiji, kjer si je ogledala muzeje in več zgodovinskih spomenikov.

Izzivanje na italijansko-jugoslovanski meji

Gorica, 5. nov. (Od našega posebnega dopisnika). Predsednik italijanske vlade, ki je v terek govoril na proslavi na pokopališču v Sredipolju, je prispel popoldan v Gorico, kjer se je najprej zadržal v županijski palači, nakar je odšel na goriski grad z željo, da si ogleda, kje poteka italijansko-jugoslovanska meja. Italijanske obmejne straže so v ta namen ob sami obmejni črti zažigale dimne bombe, da bi se jasneje videla mejna črta.

Po De Gasperijem govoru so italijanski manifestanti hodili ob mejni črti od »Rdeče bisce« do železniške postaje v Gorici in izgovarjali: »Še dva dni vas pustimo živeti,« »Združena Italija,« »Smrt Titu« in »Pobeda«. Značilno je, da so bile med temi izgovarjavami tudi uniformirane osebe. Demonstranti pa so metali preko mejne črte letake z napisom »Trieste Italiane« (Zivel italijanski Trst).

Zaradi proslave v Sredipolju je bila z italijanske strani meja

De Gasperi si je ogledal mejo pri Gorici — Izzivači so vzklikali proti Jugoslaviji in metali čez mejo fašistične letake — Dva uniformirana sta prestopila mejo pri Gorici

okrepljena s karabinjerji in z redno vojsko, ki pa ni preprečevala demonstracij in izzivanj na meji. Pri železniški postaji v Gorici sta v terek popoldne prestopila italijansko-jugoslovansko mejo dva Italijana, oblečena v italijanski vojaški uniformi. Ko so ju naši obmejni organi prijeli, sta Giuseppe Millicci, ki je zaposlen kot gasilec v Trzinu, in Mario Passero izjavila, da so dobili vsi dvoje italijanski vojski nalog, naj pridejo na proslavo v Sredipolje, oblečeni v uniforme, ki so jih nekdo nosili. Zato je bil Millicci oblečen v črno stražo in črno kravatno, Passero pa v uniformo beraglierov. Oba sta imela pri sebi slike Mussolinija, Hitlerja in ključasti križ. Slovensko prebivalstvo v Gorici se je zelo zgražalo zaradi tega

izzivanja, prav tako pa tudi prebivalstvo v Novi Gorici. Čeprav bodo italijanske oblasti izjavljale, da gre za »neodgovorne elemente«, vendar govorijo najprej priprave za »slavnost« v Sredipolju, potem pa izzivanje na naši meji, kakor tudi letaki, ki so jih metali čez mejo, da so imeli organizatorji te obmejne demonstracije poseben namen: gre za ponovno izzivanje Jugoslavije, kar pa se zdalec ni v skladu s »pomirjevalnim« De Gasperijem govorom. Italijanski iredentisti in šovinisti izkoristijo pač sleherni priložnost za razpovarjanje protijugoslovanske mržnje, česar pa italijanske »demokratske« oblasti vedoma nečesto preprečijo, čeprav vedo, da se s takšnim izzivanjem samo zastruje napetost na italijansko-jugoslovanski meji.

Kaže, da so vsaj nekateri med tistimi, ki so doslej dajali potuho rimski osvajalni politiki, razumeli to diabolčno igro. Sedaj je na tem, da se preotvorijo že razgretje glave v Rimu! Mnenja smo, da je že skrajni čas, da se konča nesmišljeno izigavanje in izzivanje okrog »tržaškega vprašanja«. Če tega ne bodo spoznali tudi v Rimu, potem bo tako na De Gasperija in ljudi, ki mu stojijo ob strani, padla težka — in morada nepopravljiva odgovornost.

WOLFGANG LEONHARD

Videz in resnica v Sovjetski zvezi

2. V primeru teritorialnopolitične izpremembe pokrajin, ki pripadajo poljski državi, se interesi področji Nemčije in ZSSR razmejita približno s črto rek Narev, Visla in San.

Vprašanje, ali je v skladu z interesi obeh strank zaželena ohranitev neodvisne poljske države, določitev meje te države, se bo moglo dokončno razjasniti šele v nadaljnjem političnem razvoju.

V vsakem primeru bosta obe vladi rešili to vprašanje s prijateljskim sporazumom.

3. Glede južnovzhodne Evrope se na sovjetski strani poudarja interes do Besarabije. Z nemške strani se izraža popolna politična nezainteresiranost za to pokrajino.

4. Ta protokol bosta obe stranki obravnavali strogo tajno. Moskva, 23. avgusta 1939.

Za nemško državno vlado: v. Ribbentrop. Po pooblastilu vlade ZSSR: V. Molotov.

Po sklenitvi tajnega dogovora so takoj začeli deliti. Prva žrtve je bila Poljska. Napad Hitlerjeve Nemčije in naglo prodiranje nacističnih čet je sovjetska vlada sprejela z odkritim veseljem. Ob osvojitvi Varšave je sovjetski zunanji minister Molotov poslal 9. septembra 1939 nacistični vladi naslednjo brzojavno čestitko.

»Prejel sem Vaše poročilo o vkorakanju nemških čet v Varšavo. Sporočite nemški državnim vladi moje čestitke in pozdrave. — Molotov.«

POLJSKA — »GNUSNA TVORBA«

Po prejšnjih daljših razgovorih z nacistično vlado so 17. septembra 1939 ob 6 zjutraj po moskovskem času sovjetske čete vkorakale v Poljsko. Od Dvine na severu do Dnjestrja na jugu so prodrle čez rusko-poljsko mejo.

Sovjetski vladi ni bilo lahko utemeljiti aneksijo poljskega ozemlja. Ker pa je 15. septembra 1939 Ribbentrop v svojem pismu Molotovu uporabil formulacijo »za politično podkrepitev ravnjanja sovjetske armade« (v tem pogledu je imel takrat Ribbentrop nedvomno že večje izkušnje kakor Molotov), je Sovjetska zveza 17. septembra 1939 objavila naslednjo utemeljitev:

»Poljsko-nemška vojna je dokazala notranjo nevezdržnost poljske države. V desetdnevni operaciji je Poljska izgubila vse svoje industrijsko ozemlje in kulturna središča. Varšava kot glavno mesto Poljske ne obstoji več. Poljska vlada je razpadla in ne kaže nobenega življenjskega znaka. To pomeni, da sta poljska država in njena vlada dejansko prenehali obstajati. S tem po pogodbe, ki so obstojale med Sovjetsko zvezo in Poljsko, izgubile svojo veljavnost. Prepuščena sama sebi in brez vodstva se je Poljska izpremenila v pripravno področje za vsakršne pripetljaje in presenečenja, ki bi mogla ogroziti Sovjetsko zvezo. Glede na ta dejstva ne more sovjetska vlada, ki je bila doslej nevtralna, še nadalje ostati nevtralna. Sovjetska vlada tudi ne more biti ravnodušna, da bi ostali brez zaščite krvno sorodni Ukrajinci in Belorusi, ki živijo na ozemlju Poljske in ki so izročeni samovoljni usode. Spričo tega dejanskega položaja je sovjetska vlada naročila vrhovnemu poveljstvu Rdeče armade, naj ubaže četam, da prekoračijo mejo ter zavarujejo življenje in imetje prebivalstva v Zahodni Ukrajini in Zahodni Beli Rusiji.«

Aneksijo Vzhodne Poljske so torej utemeljili z »nevdržnostjo poljske države« in z »zaščito krvno sorodnih Ukrajincev in Belorusov!«

To naj bi bila »prepričljiva« utemeljitev za vojaški napad na državo, s katero so imeli veljavno pogodbo o nenapadanju, ter utemeljitev za aneksijo njene ozemlja! Zaščite Ukrajincev in Belorusov nikakor ne smemo presojeti dobesedno. Molotov je že 16. septembra — torej dan pred to »utemeljitvijo« — nemškemu poslaniku v Moskvi odkrito izjavil, da se »Sovjetska zveza doslej ni zanimala za položaj svojih manjšin na Poljskem«. Zato so v Sovjetski zvezi tudi »nevdržnost poljske države« še krepkeje propagirali. To je najbolj očitno razkril govor Molotova 31. oktobra 1939 v vrhovnem sovjetu ZSSR: »Po naglem udarcu proti Poljski, najprej s strani nemške vojske, potem pa s strani Rdeče armade ni ostalo od te gnusne tvorbe versajske pogodbe nič več...«

Med drugo svetovno vojno in po letu 1945 je Sovjetska zveza skušala reševati čast svojega »protifašističnega značaja«. Tedaj so aneksijo Vzhodne Poljske opravičevali takole: »Otežkočila naj bi nameravani napad Hitlerjeve Nemčije na Sovjetsko zvezo. Na ta način smo iztrgali velik del Poljske iz krepkejših nacističnih čet. Toda tudi to »opravičilo« je na zelo trhljih nogah, saj Vzhodna Poljska ni bila anektirana le v besedilu sporazuma, temveč v neposrednem in najtesnejšem dejanskem sodelovanju s Hitlerjevo nacistično vlado.

Dne 18. septembra 1939, torej dan po vkorakanju sovjetskih čet v Poljsko, je bila objavljena skupna izjava Hitlerjeve vlade in vlade Sovjetske zveze:

»Da bi preprečili kakršne koli neutemeljene govorice o nalogah nemških in sovjetskih čet, ki se nahajajo na Poljskem, izjavljata nemška državna vlada in vlada ZSSR, da ravnanje teh čet nima nobenega smotra, ki bi bil nasproten interesom Nemčije ali Sovjetske zveze...«

Govor tovariša Moše Pijada:

Naši Partiji gre zasluga, da je ohranila čast
komunističnega imena

Novo ime Partije nas bo tudi formalno ločilo od izdajalcev socializma. Edina pot v socializem je preko demokracije. Sovjetska ustava je izraz oblasti birokracije. Novi ustavni zakon bo močan vzvod za napredek v socializmu.

Tovariši in tovarišice delegati!

Ob koncu referata je tovariš Tito izrazil svoje globoko prepričanje o tem, da bi v sedanji perspektivi nadaljnega razvoja naši Partiji bolj ustrežal naziv Zveza komunistov Jugoslavije. Razložil je, ki jo je dal tovar. Tito k temu predlogu, je dovolj jasna in preprosta. Ko osvaja v celoti navedene razloge, se ne bom dlje mudil pri njih. Je pa ena stvar, ki ne spada v obrazložitev, ki pa bo prišla kot posledica, če bo kongres, kakor sem trdno prepričan, sprejel to spremembo naziva Partije. Posledica je v tem, da bo novi naziv tudi formalno označeval razliko med našo Partijo in ostalimi komunističnimi partijami, s komunistično partij

Sovjetske zveze vred, — partijami, za katere je tovariš Tito v referatu popolnoma točno dejal, da se samo imenujejo komunistične. Prav dobro je, da bo s tem ta razlika izražena in poudarjena tudi v novem imenu naše Partije.

Te razlike se zaveda vsak član naše Partije in vsak politično misleč državljan naše države. Naša pot se je razšla od poti, na katero je vladajoča velikoruska birokratska kasta pahnila Sovjetsko zvezo in komunistične partije v svetu, ki so prenehale biti orodje socialnega osvobodjenja proletariata svoje države, orodje družbenega napredka in se spremenile v slepo orodje zunanje politike imperialistične sile.

jih organov oblasti, pred katerimi smo neposredno, ker bodo po vsej verjetnosti predmet razprave v Ljudski skupščini sredi prihajajočega meseca.

Vsi veste, da smo prav do ustanovitve prvih organov ljudske oblasti med narodnoosvobodilno vojno poudarjali načelo enotnosti oblasti, ker smo menili, da buržoazno pojmovanje o delitvi oblasti nasprotuje bistvu ljudske oblasti. Od tedaj smo z različnimi ustavnimi ukrepi skušali poudariti in utrditi načelo enotnosti oblasti. To težnjo smo pokazali tudi s sklepi II. zasedanja AVNOJ in v ustavi iz 1946, čeprav smo se tudi tedaj zavedali dejstva, da tega načela nismo dosledno izvedli. Očitno je, da so bili za to pomanjkljivosti odgovorni tudi tedanji objektivni pogoji, t. j. manjkala nam je tista trdna podlaga, ki jo predstavlja danes naš novi gospodarski sistem. Svojo važno vlogo pri tem pa je imelo tudi splošno tako imenovano stalniškatno ustavo, pod čigar vplivom smo bili tedaj. Se-le, ko smo pretrgali z Moskvo, ko se nam je posrečilo dojeti bistvo sedanjih družbenih odnosov in ureditve v Sovjetski zvezi, nam je postalo jasno, da je stalniškatna ustava pomenila opustitev osnovnih Marxovih in Leninovih postavk, zlasti pa najvažnejšega načela — načela enotnosti oblasti, da je to bilo eno izmed najvažnejših orodij za utrditev oblasti birokracije nad delavskim razredom, izraz Staltnove zmage v boju, da bi

v mestih in okrajih izvedena do popolnosti. Bistvo in smoter te važne spremembe sta vam znana dovolj iz praktične borbe, ki jo je začela naša Partija na široki podlagi politične dejavnosti frontnih organizacij. Zato ni potrebno, da bi se tu dotikal teoretične obrazložitve te spremembe, ki jo je obdelal zlasti tovariš Kardelj v diskusiji v Ljudski skupščini o novem splošnem zakonu o ljudskih odborih. Tudi o načrtu, ustavnega zakona o najvišjih or-

ganah oblasti v Federativni ljudski republik Jugoslaviji je bilo dovolj govora v naši javnosti, čeprav sam načrt še ni objavljen. Načrt pa je pripravljen in so potrebne samo še zadnje pripombe, da bo predložil konec tega meseca, ko bo poslala skupščini, kar se bo zgodilo konec tega meseca, ko bo tudi objavljen, tako da bo naša javnost lahko povedala svoje mnenje, preden bo zakonski predlog izročen v pretnes zakonodajna odboroma.

V naši državi imamo
oblast delovnega ljudstva

Ne čudite se, tovariši, če je trajalo delo okrog načrta ustavnega zakona skoraj celo leto, saj je v delu že od decembra lani. Ni take zakonodaje, ki bi mogla stopati v koraku s tempo sprememb, ki se pri nas neprenehoma vrste. Zakonodaja bi morala imeti voljo in moč ustavi družbeni razvoj, če bi hotela zaključeno obdobje razvoja zajeti v paragrafe. Takega nemogočega in kontrarevolucionarnega dela ni mogoče pričakovati od naše zakonodaje. Zato je pripravljanje takega zakona, ki mora biti na eni strani izraz že dosežene razvojne stopnje in vsaj kolikor toliko izdelanih in določenih organizacijskih oblik, na drugi strani pa dovolj široka podlaga za nadaljnji razvoj, težko delo in zahteva mnogo časa. Decembra lani smo imeli predvsem jasno konceptijo o vsej tej ustavni spremembi, vendar pa in še to premalo za zakon. Razne važne spremembe v vsem tem letu so skoraj vsak dan postavljale nove zahteve. V vsej tej borbi je dozorevala tudi sama misel, dozorevala so osnovna načela, ki so jih dnevno osvetljevala nova družben

gospodarskih organizacijh sta zajamčeni z ustavo.

Enotnost oblasti se izraža v pravicah, ki pripadajo Ljudski skupščini in v popolni nenavzočnosti vlade kot samostojnega organa državne uprave, ki je imel, čeprav je bil odgovoren Ljudski skupščini, svoja posebna zakonska pooblastila in pravico do samostojnega upravljanja državne administracije.

Po sedanjem načrtu je oblast osredotočena v skupščini, ki ima v zvezni državi za svoje izvršne organe predsednika republike in Prezidij, v republikah pa samo prezidije. Upravni organi so popolnoma administrativni, v rokah odgovornih uslužbencev, ki so odgovorni Prezidiju. Takšen je značaj tudi funkcij državnih sekretarjev in podsekretarjev. Ti ne morejo biti ljudski poslanci in tudi ne drugi uslužbenci državne administracije, se pravi, ljudski poslanec ne more biti uslužbenec administracije niti sodnik katerega koli sodišča. Izjema velja samo za državnega sekretarja za zunanje zadeve, ki je lahko ljudski poslanec oziroma ljudski poslanec je lahko državni sekretar za zunanje zadeve.

skupin v skupnem družbenem proizvodu Jugoslavije, določenem v tekočem zveznem družbenem planu. Izdelano je obsežno gradivo za proučitev vprašanja, kako bodo ti poslanci razdeljeni po republikah in okrajih, vendar pa je tudi to vprašanje pred neposredno rešitvijo. Tu se, tovariši in tovarišice, ne morem spuščati v podrobnosti načrta ustavnega zakona, ker bi bilo za to potrebno mnogo več časa, kot ga smem tu porabiti, je pa na tem mestu po mojem mnenju nepotrebno. Vem, da je to, kar sem povedal glede načrta ustavnega zakona, zelo piko, vendar pa upam, da mi boste to oprstili. Na koncu bi rad povedal samo to, da bo ta ustavni zakon skupno z republikimi ustavnimi zakoni, ki bodo že izdani in z že sprejetimi zakoni o ljudskih odborih, pomenil na ustavnem področju najbolj stopnja, do katere se v sedanjih naših pogojih lahko povzpe socialistični demokrati in da bo organizacija najvišjih organov oblasti na novi podlagi močan vzvod za nadaljnji napredek naše družbene skupnosti po poti socializma.

normem sovražna roka (vzklikanje stako je v dolgotrajno pritrdjevanje). Oni bi hoteli, da s takim umazaniam nastopom kompromitirajo naš kongres in da mu zadajo moralni udarec (prostosti in vzklikanje: ne morejo!). Tovariši in tovarišice! To stvar bomo skrbno preiskali. Prepričan pa sem, da se bo to, kar sem tu rekel, tudi potrdilo. Vam delegati pa polagam na srce in želim povedati, da ta incident ne more vplivati na delo našega kongresa (burno in dolgotrajno pritrdjevanje). Zato bodite mirni, a še bolj budni, ker sovražnik ne miruje, marveč dela in tokrat je hotel na ta način zaenkrat razdori na kongres in ovrhati njegovo delo. Če pa je hotel informirano na ta način zmanjšati ugled in rezultate tega kongresa, se je kruto zmotil. Rezultati tega kongresa bodo nadaljnja vzvodba za revolucionarno misel in graditev socializma v naši državi. Tako mlazna provokacija ne more kompromitirati teh rezultatov in zadati moralnega udarca. (Dolgotrajno pritrdjevanje, skandiranje: Tito, Partija, heroj Tito!).

Četrti dan
zasedanja

Šesti kongres KPJ je danes ob 8. zjutraj nadaljeval svoje delo. Predsedoval je tov. Djuro Salaj. Navdušeno pozdravljen je nastopil kot prvi diskutant v današnji razpravi član Politbiroja CK KPJ tov. Milovan Djilas, ki je obširno govoril o programu Zveze komunistov, ki naj bo ustanovna lista socializma.

Za tem je govoril slovenski delegat Tine Remskar, ki je razpravljalo vzklijo miadine.

Tretji diskutant na dopoldanskem zasedanju je bil član CK KPJ dr. Pavle Gregorič, ki je govoril o zdravstvenem stanju naših narodov. Navedel je vrsto podatkov, ki dajejo sliko o zdravstvenem stanju ljudstva. Iz navedenih podatkov se vidi, da je splošna umrljivost padla na povprečno 15 smrtnih primerov na 1000 prebivalcev pred vojno na povprečno 13 smrtnih primerov po vojni. Posebno značilno pa je nazadovanje umrljivosti od leta 1948 dalje. Tudi stveljo rojstev od leta 1947 dalje stalno narasča. Ta prirastek da bi bil še mnogo večji, če bi se zmanjšala umrljivost otrok, zlasti novorojenčkov na višino nekaterih naprednejših evropskih držav, kot so na primer Švedska, Danska itd. Z zmanjšanjem umrljivosti otrok bi se prirastek prebivalstva povečal za najmanj 25 odstotkov, kar bi bilo velikega pomena za naše gospodarstvo kot za obrambno moč naše države.

Nato je tov. dr. Gregorič govoril o problemu bolehanja in navedel, da je šlo samo v letu 1951 v izgubo okrog 27 milijonov delovnih dni zaradi obolenj, poškodb in podobnih vzrokov. Zdravljenje in ostali materialni izdatki v zvezi s temi obolenji so stali državo okrog 10 milijard dinarjev, izguba pri narodnem dohodu zaradi izgubljenih delovnih dni pa znaša skoraj 30 milijard dinarjev.

Nato je govoril o delu delavskega sveta delegat tobačne tovarne v Sarajevu Sadik Bećarević.

Izven prijavljenih delegatov je prošil za besedo Ljubodrag Djurić, da bi dal kratak predlog. Ze v začetku njegovega govora pa so začeli delegati protestirati zaradi neumestnih izrazov, ki se jih je posluževal. Ko je iznašel osebno zadevo, je klevetal nekatere delegate. Na splošno zahtevo je bil Djurić odstranjen iz dvorane, na predlog Milenka Djurovića pa je bila sestavljena posebna komisija, v kateri so člani CK KPJ Krsta Popovića, Djuro Salaj in Rajko Nedjeljković, ki bo to zadevo raziskala. Pozneje se je prijavil k besedi tov. Tito in dejal:

Tovariši in tovarišice delegati! Naš kongres se je začel in poteka v znamenju neverjetne enotnosti in monolitnosti naše Partije. (Viharno odobravanje). V zvezi s tem incidentom bi hotel nekaj povedati, v prvi vrsti zaradi tega, da bi bilo našim tovaršem in vsem delegatom jasno, kakšno je ozadje tega. Na tem kongresu je tretji dan razpravljamo, pa ni bilo ne političnih, ne idejnih nesoglasij med delegati (viharno pritrdjevanje). Tudi posameznik, če bi se našel, ne bi mogel nastopiti z ideološko informirano, ne da bi bil takoj razkrinkan. (Viharno in dolgotrajno pritrdjevanje). Pa tudi tako idejno razlikovanje po liniji Informbiroja, ne bi moglo zadati kakega moralnega udarca kongresu, nego prav nasprotno, sam bi bil razkrinkan kot sovražnik. So pa znaki in globoko sem prepričan, da stoji za

Makedonski delegat Vidoje Smiljević je obširno govoril o gospodarskem razvoju Makedonije, o združnem gibanju, o slabosti investicijske politike v Makedoniji. Poudaril je nalogo partijskih organizacij v Makedoniji, zlasti pri ideološko političnem delu in dviganju socialistične zavesti ter vnašanju revolucionarnega duha v vse organe upravljanja.

Ko je predsednik Lazar Koliševski objavil, da bo govoril nar. heroj, generalni polkovnik Josip Broz, so ga vsi udeleženi stoji pozdravljali in vzklikali JLA. Njegov govor so delegati mnogokrat prekinjali. V svojem govoru je poudaril, kolikšen ugled uživa v tujini Jugoslavija, jugoslovanski narodi in JLA, so mu delegati viharo pritrdjevali. Dotaknil se je tudi odnosov med Jugoslavijo in Italijo in poudaril, da vodi Italija zlasti zadnji dve leti zagrizeno kampanjo proti naši državi in našim narodom. Od tiska do najvišjih državnikov so se združili vsi v sistematični kampanji proti nam. Sedanja italijanska vlada tega ne samo ne preprečuje, marveč s svojimi izjavami to kampanjo vsestransko podpira in podpira.

Ta protijugoslovanska kampanja se je zlasti zaostriala od pristopa Italije k Atlantskemu paktu in od resolucije Informbiroja, ki je prišla italijanskim irendistom in sovinitom vseh vrst kot narocena. Odtlej izkoriščajo vse težave naše države za svoje zunanje politične cilje. Nato je citiral nekatere italijanske liste, ki pišejo, da je Dalmacija del Italije, da so planine Velebit in Dinarske planine branik latinstva in romanstva rimske cerkve in da predstavljajo pravo geografsko mejo Italije, mejo krščanstva in evropske kulture. Iz tega se jasno vidi, je poudaril govornik, kako Vatikan in vladajoči krogi v Italiji gledajo na rešitev spornih vprašanj med Italijo in Jugoslavijo. Budno spremljamo dogodek v Italiji, zlasti pa oživljanje fašizma ter jim priporočamo, naj ne stegujejo svojih prstov po naši zemlji.

Ko se je poleglo odobravanje, je dobil besedo Peter Semič, delegat železarne v Sisku, za njim pa Djoka Radovanović, delegat delovnega kolektivna kovinske tovarne Aleksander Ranković v Novem Beogradu, ki sta govorila o naporih in uspehih teh delovnih kolektivov.

Naslednji diskutant general Vojo Kovačević je govoril o tesni povezanosti ljudstva in armade, kar prihaja do izraza med drugim tudi v podpori, ki jo nudijo državljani pripadnikom armije pri čuvanju naših državnih meja.

Dvorana je spet vzplamela v velikem navdušenju, ko je dobil besedo tov. Miha Marinko. Njegov govor objavljamo na drugem mestu.

Delegat Vlado Begović je govoril o vprašanju teorije in prakse ter o metodah in oblikah vzgoje delovnih ljudi. Poudaril je, da je pri nas mnogo novih in smelih teoretskih misli, da pa posamezna konkretna vprašanja niso dovolj analizirana in teoretično obdelana. Podrobnejša obdelava ekonomskih problemov bi pomagala delavskim

(Nadaljevanje na 5. strani)

Odkritje sovjetskega
izdajstva je velikanskega
pomena za socializem

Iz referata tovariša Tita, pa tudi iz lastnih dnevnih izkušenj vemo vsi, kako težko se je bilo prebiti na pravo pot socializma pod srčili sovražnikovim napadom. V začetku ni bilo jasno, iz kakšne globine je ta napad izviral, kateri pogoji v sovjetski družbi so bili tista skrivna moč, ki je moskovske oblastiške z zakonito nujnostjo pahnila v ta napad proti socialistični državi in proti Komunistični partiji, ki je bila na čelu socialistične revolucije v svoji državi in ki je to revolucijo izvedla z lastnimi silami. Treba je bilo časa in naporov, da smo prodrli v to skrivnost, v temo, v katero so bili do tedaj za nas zaviti noiranjji pogoji sovjetske družbe. Toda za našo Partijo ta skrivnost ni dolgo ostala skrivnost, s tem pa je bila z nje odkrita tendenca ne le za naše narode, marveč tudi za ves svet. Delo, ki ga je napravila naša Partija s tem odkritjem izdajstva, ki so ga storili sovjetski birokrati nad nasledstvom Oktobrske revolucije in nad socializmom sploh, odkritjem lastnega bistva centralistično-birokratske oblasti velikoruskih sovinistov, ki so delavski razredi in kmete Sovjetske zveze oropali vsakega in celo najskromnejšega sedelovanja pri oblasti, da ne govorimo o njuni polni suverenosti, in vsakega nadzor-

stva nad organi oblasti, imperialističnega bistva moskovske zunanje politike, ki je po Leninu zamišljeno federacijo svobodnih in enakopravnih narodov Sovjetske zveze ponovno spreminja v ječo narodov, huško kot pod pravoslavnimi carji, in katere glavna težnja je podjarmljenje sveta, glavno sredstvo pa trgovina z interesnimi steralami na račun malih narodov, odkritjem ostudne hipokrizije in lažljivosti njihove politike smirus, težnje, da bi iz svobodnih narodov ustvarili satelite, ki morajo glasno hvalliti sovjetsko ropanje in izkoriščanje kot nesebičnost in abratskost, socialistično pomoč, težnje, da bi od komunističnih partij v drugih državah po vsem svetu ustvarili gole agenture moskovskih hegemonistov ita, — to delo, ki ga je storila naša Partija, je bilo ne le rešilo za naše narode in mogočna spodbuda za nas, da smo začeli iskati pravo, edino mogočo pot za socialistično družbo, pač pa ima tudi velikanski pomen in korist za vse mednarodno delavsko gibanje, za vse napredne elemente na svetu in za svobodne narode, še bolj pa za tiste, ki se danes bore za svojo svobodo in neodvisnost, — ima velikanski pomen kot prispevek za ohranitev svetovnega miru.

Ostali smo zvesti ljudski
revoluciji

Tovariš Tito je v referatu opisal velike težave, v katere nas je pahnil napad moskovskih imperialistov, napore, ki smo jih morali storiti, da smo premagali te težave, in uspehe, ki smo jih dosegli v tem težkem boju za socializem. O vsem tem bi lahko in morali mnogo govoriti in pisati, sedaj pa se ne bom spuščal v to. Tu bi hotel poudariti samo to, da je postalo obdobje od V. do današnjega kongresa zaradi veličine pridobitev, ki smo jih zaznamovali v tem težkem boju, svetovno-zgodovinskega pomena.

To obdobje pa je moglo dobiti ta pomen samo zato, ker smo ostali zvesti naši ljudski revoluciji, ker smo se poljili ob njenih čistih studenih, kjer smo iz nje črpali ne le moralno moč, pač pa tudi smer, v katero smo obrnili naše napore. Razumeli smo, da nam iz Moskve grozi nevarnost, da bi se zavrl razvoj naše revolucije, da bi ostala prav tedaj, ko bi morala razviti vse moči svoje mladosti, da bi usahnile njene žive sile in da bi z njo storili to, kar je stalnsko vodstvo storilo z Oktobrsko revolucijo. Rešili smo njeno revolucijo, sprostili vse njene sile, in danes je mladša in prodornejša kot kdaj koli,

sposobna za velika dejanja. Vrnili smo se k virom znanstvenega socializma in ga osvobodili vseh stalniških falsifikatov, katerih namen je samo ovekovečiti izkoriščevalsko vladavino birokratsko-fevdalke kaste. Dojeli smo, da socializem lahko napreduje in zmaga samo na temelju socialistične demokracije. To je nedvomno težje in manj udobno od stalniških metod, ki sploh ne vodijo v socializem, to zahteva od komunistov velikih političnih in ideoloških naporov, to pa je tudi edina mogoča pot v socializem.

V procesu boja, ki je privedel do ločitve od informbiroskih komunističnih partij, pripada naši Partiji zasluga, da je ubrnila revolucionarno bistvo in čast komunističnega imena. Ime Komunistična partija je nosila častno in ponosno skozi težke boje in zmagovala je v tem imenu in ni ga omadeževala z nobenim satelitzizmom, medtem ko so ga drugi hudo osramotili. V nazivu »Zveza komunistov« se bo nadaljevala neomadeževana slavna tradicija naše Partije, kratki pa bo s tem imenom označena tudi stopnja razvoja, do katere smo prišli danes v naši družbi in v naši Partiji.

oropal delavski razred osnovnih pridobitev Oktobrske revolucije. Prav tako kot nam je postala jasna tvorna podlaga današnjega birokratskega sistema v Sovjetski zvezi, nam je postala jasna tudi organizacija pravne ureditve, ustavna nadzgradnja. Istocasno so nam pokazali poljavi birokratizma, ki se je pri nas razvijal iz naših lastnih pogojev zaostalosti, vso nevarnost, ki bi grozila naši družbi, če z vso odočnostjo ne odvrzemo lažnihv naukov iz Moskve. Odlotčen obrat smo napravili takrat, ko smo razumeli, da teorija o odmiranju države ni samo globoka filozofska misel in napoved nekega oddaljenega smotra, pač pa, da je vodilno načelo za delavski razred, kadar ima oblast v državi v svojih rokah.

Začeli smo pri ustanavljanju delavskih svetov in izročanju podjetij v upravo delovnim kolektivom ter minili več ukrepov, dokler smo prišli do današnjega novega gospodarskega sistema in nove organizacije oblasti, ki tej podlagi ustreza in ki sta hkrati poročstvo za nadaljnji razvoj in zmago naše socialistične revolucije. Spomladan letos je bil sprejet splošni zakon o ljudskih odborih, kaieremo so sledili republikanski zakon o ljudskih odborih občin, okrajev in mest, ter volilni zakon za lokalne organe oblasti in samoupravo delovnega ljudstva. Danes so že vse naše republike neposredno pred volitvami teh lokalnih organov oblasti, katerih reorganizacija po načelih novega splošnega zakona se je začela že pred sprejetjem republikanskih zakonov in ki bo z novo izvoljenimi odbori in zlasti z volitvami svetov proizvajalcev

dogajanja in pridobijene izkušnje, dobivala so bolj določeno obliko in polnejšo vsebino, oplajajoč se z našimi lastnimi konkretnimi pogoji. Ko je tako načrt ustavnega zakona moral tehati za razvojem brez upanja, da ga bo dosegel, in se prilagojevali naglim spremembam, je sedaj prišel trenutek, ko mora načrt postati zakon, da se bosta zvezni proračun in družbeni plan za prihajajoče leto temu lahko prilagodila. Načelo enotnosti oblasti ni samo načelno teoretično nasprotje klasičnega buržoaznega pojmovanja o delitvi oblasti na zakonodajno, izvršno in sodno oblast. Njegova globoka družbena vsebina je v tem, da je oblast ena, to pa pomeni, da je tudi en suveren, ki to oblast drži in izvaja. V naši socialistični državi je ta oblast oblast delovnega ljudstva, ki nujno vsebuje tudi načelo samoupravljanja. Zaradi prvega in drugega je na čelu načrta ustavnega zakona kot njegov prvi člen tole besedilo:

»Delovno ljudstvo Jugoslavije suvereno izvaja oblast v občini, mestu in okraju po ljudskih odborih, v ljudski republik in zvezni upravi pa po republikski oziroma zvezni ljudski skupščini, prenašajoč na zvezno državo samo tiste pravice, ki so določene z zvezno ustavo.

Skladno s tem je rečeno v členu 83, prvi odstavek, o republikih in lokalnih oblastih: »Oblast v ljudski republiki prenaša na republiksko ljudsko skupščino samo tiste pravice, ki so določene v republikski ustavi Člen 4. načrta pa pravi: »Pravica do samoupravljanja delovnega ljudstva v občinah, okrajih in mestih in pravica do samoupravljanja proizvajalcev

Tovariš Tito je v terek zvečer prisostvoval predstavi »Aide« v Velikem kazališču v Zagrebu. — V loži: tov. Tito s soprogom, tov. Kardelj s soprogom, v sosednji loži tov. Ranković s soprogom

Stalinska ustava
je izdajstvo postavk
Marxa in Lenina

Tovariši in tovarišice! Ponavljam, da vse, kar sem dejal, nisem navedel kot prispevek k obrazložitvi za predlagano spremembo naziva Partije, ker bi bilo to kot obrazložitev samo formalistično in tretje stopnje. Pa ne samo to, pravzaprav bi utegnilo samo zatekniti globoke družbene vzroke, ki narekujejo to spremembo in ovrzalo bi razumevanje te spre-

membe kot nujne posledice razvoja in borbe naše Partije, kot potrebe na današnji stopnji razvoja naših družbenih odnosov, kot spremembe, ki je v popolni skladnosti z vlogo, ki pripada Partiji v teh novih odnosih. Tovariši in tovarišice delegati! V ozkem okviru časa, ki mi je še ostal, če nočem kršiti poslovilnika, bi se rad dotaknil ustavnih sprememb v organizaciji najviš-

Slovenija v predlogu zveznega družbenega plana za leto 1953

Nad 13 milijard za osnovne investicije

V predlogu družbenega plana za leto 1953, ki je bil te dni predložen v splošno razpravo, so nujno prišlo do izraza posledice letošnje suše, ki jih bo neposredno ali posredno občutili še prihodnje leto v vsem našem gospodarstvu, tako tudi v gospodarstvu Slovenije, ki po suši neposredno ni bila v večji meri prizadeta.

Celotni narodni dohodek Jugoslavije je za leto 1953 (upoštevajoč pričakovano normalno leto) planiran v višini 878 milijard din. Če hočemo ta znesek primerjati s planom za letošnje leto, moramo planirani dohodek za to leto (910 milijard) pod predpostavko normalne letine preračunati po cenah, ki so služile za podlago pri izračunu predloga novega plana. Tako dobimo za letošnje leto korrigiran narodni dohodek 854 milijard. Za prihodnje leto planirani dohodek (878 milijard) bo torej za 2,7% večji od planiranega dohodka za letošnje leto. V planu torej računamo z nadaljnjim vzpomom našega gospodarstva; seveda pa bo ta vzpon za prehodno dobo počasnejši, kakor bi bil ob normalni letošnji letini.

Za posamezne republike nam predlog družbenega plana nudi naslednje podatke o narodnem dohodku (v oklepajih navajamo odstotno različko nasproti nekorigiranemu narodnemu dohodku za letošnje leto): Srbija 326,9 milijard din (+ 0,7%), Hrvatska 217,3 milijard dinarjev (- 2,1%), Slovenija 144,8 milijard din (+ 4,2%), Bosna in Hercegovina 122,0 milijard din (+ 1,7%), Makedonija 46,8 milijard din (+ 4,2%) in Crna gora 10,2 milijard dinarjev (+ 2,1%).

Naša proizvodnja se bo ob dovršitvi novih tovarn in izpopolnitvi starih obratov povečala predvsem v bazičnih panogah industrije (električna energija, premog, nafta, metalurgija) ter v strojni in elektroindustriji, ki dalata za potrebe kapitalne graditve, medtem ko bo morala proizvodnja ostalih panog industrije ostati v glavnem na današnji višini. Tu prihajajo predvsem do izraza posledice suše, ki je povzročila težave v naši plačilni bilanci s tujino in nam zmanjšala možnosti uvoza surovin. V nekaterih panogah, (zlasti v živilski industriji), ki predelujejo surovine iz kmetijskega, pa bo proizvodnja celo nekoliko manjša.

Stopnje obvezne najmanjše mere izrabe zmogljivosti so v predlogu določene po posameznih panogah in strokah za vso državo. Premogovniki bodo izrisali svojo zmogljivost s 96 do 98%. Popolno izkoriščanje zmogljivosti je planirano v proizvodnji nafte in plina ter v rafinerijah nafte. Naši rudniki bakra, svinca, cinka, antimona, boksita, živega srebra, kroma, mangana in volirama bodo prav tako izkoristili svojo zmogljivost 100% odstotno, topilnice bakra pa z 71%, topilnice svinca z 92% in topilnice cinka, antimona in živega srebra ter tovarne glinice s 100%. Za rafinerije cinka je predlagano izkoriščanje s 85%, za elektroizdelavo bakra s 73%, za elektroizdelavo aluminija s 95% ter za valjarne kovin in zlitin s 86%. Svojo zmogljivost bodo morale popolnoma izkoristiti tudi naše tovarne silikatnega in bazičnega ognjevzdržnega materiala. Tovarne cementa naj izkoristijo 92% in tovarne voltega stekla 98% zmogljivosti. Za kovinsko industrijo je določeno 89%, za elektroindustrijo pa 87%. Od podjetij kemične industrije bomo vso zmogljivost izkoristili v proizvodnji žvepene kisline, klorida in polivinila, s 97% v proizvodnji sode in solne kisl-

ne, z 90% v proizvodnji karbida ter s 43% v proizvodnji mila in kozmetike. Za industrijo gradbenega materiala predlaga plan izkoriščanje 71%, v lesni industriji 54% (žage 43%, tovarne furnirja in plošč 82%), za industrijo papirja in celuloze 84%, za tekstilno industrijo 62%, za usnarne 71%, za proizvodnjo čevljev 65%, za industrijo gumija 72%, za živilsko industrijo 58%, za grafično in-

vestrijo 40% in za tobakne tovarne 39%.

Za vso državo planirani narodni dohodek 878 milijard din se deli na sklad za potrošnjo (za plače) v višini 408,6 milijarde din, ter na akumulacijo in družbene sklade v višini 469,3 milijarde din. Za Slovenijo vsebuje predlog naslednje delitve narodnega dohoda po gospodarskih panogah (v milijardah din):

na akumulacijo v industriji in rudarstvu.

V dokumentaciji k predlogu družbenega plana so navedena tudi podrobna pojasnila o najvažnejših objektih, ki jih bomo prihodnje leto gradili. Kakor smo že poročali, bo znašala po predlogu vrednost temeljne investicijske graditve v Sloveniji 13 milijard 280 milijonov din; od tega bi odpadlo za dovršitev objektov letošnje investicijske graditve skoraj 3 milijarde din.

Na področju elektrifikacije bomo prihodnje leto s stroški 926 milijonov din dovršili

gradbena dela na gradbišču hidroelektrarne Vuzevnica, kjer bo dovršena montaža prvega agregata za 18.000 kilovatov, medtem ko bosta drugi in tretji agregat postavljena naslednje leto, tako da bo ta elektrarna ob koncu leta 1954 lahko obratovala z vso zmogljivostjo 54.000 kilovatov. Se nekoliko večji znesek (995 milijonov dinarjev) je predlagan za gradnjo pete hidroelektrarne na Dravi pri Vuhredu, ki bo imela 60.000 kilovatov. Za začetek gradnje savske hidroelektrarne pri Krškem, ki bo imela zmogljivost 21.000 kilovatov, pa je določenih 50 milijonov.

V železarni Store bomo s stroški 750 milijonov din dovršili gradnjo elektroplavža, ki bo dajal 18.000 ton surovega železa na leto. Velikanski znesek 5.839 milijonov din je določen za dograditev tovarne glinice in aluminija v Strnišcu (med vsemi objekti osnovne investicijske graditve v naši državi je v prihodnjem letu namenjen še večji znesek le za železarno Zenico, namreč 11,9 milijarde din). Prihodnje leto bomo dovršili prvo fazo graditve tovarne v Strnišču z zmogljivostjo 30 tisoč ton glinice in 15.000 ton aluminija, leta 1954 pa bo dovršena druga faza graditve, tako da bo imela tovarna končno zmogljivost 100.000 ton glinice in 30.000 ton aluminija. Velik znesek 1.395 milijonov din, je določen za tovarno celuloze in rotacijskega papirja Videm - Krško, ki bo začela obratovati 1. 1955 z letno zmogljivostjo 20.000 ton rotacijskega papirja, medtem ko je za gradnjo železnih mostov v Sloveniji namenjenih 357 milijonov.

Med nezaposlenimi je v Mariboru največ žena. To da misliti, kje je treba iskati vzroke pretiranemu odpovedanju v delu v nekaterih podjetjih. Tem podjetjem gre predvsem za dobiček in zato, da si ta dobiček kolektivni razdeli, socialistična načela in vse ostalo pa jim je malo mar. Med delavstvom v Mariboru se govori, da so si v »Pletenice« štirikrat delili dobiček, da imajo v Tovarni trakov in sukanca zaradi monopolnega položaja in sorazmerno visokih

knjižnice. Ne samo ob svincu, tudi ob kulturi, ki bo žarela v novem »Delavskem domu« bodo postajali čedalje kremenitejši ljudje.

Zdaj z največjo vneto hitijo z delom okoli doma, da ga po besedi, ki so jo dali v čast VI. kongresu KPJ, spravijo do 29. novembra pod streho. V domu, ki bo sodobno urejen, bo lepa dvorana za 350 ljudi. Ze sedaj govorijo tudi o kino projektorju, da bodo lahko v domu vrtili tudi filme, ki se jih tako neizmerno veselijo in težko pričakujejo. V tem domu bo imela »Svoboda« vse pogoje za razvijanje kulturno-prosvetnega dela med mežiškimi rudarji v Zerjavi.

Ob modernih stanovanjskih blokih, ki rasejo po zgornji Mežiški dolini, so v Zerjavi začeli graditi »Delavski kulturni dom«. Dom graditve mežiških rudarjev. Tu, kjer je v kotlu med navpičnimi stenami zgnetih nekaj sto najboljših rudarskih ljudi, je ta dom kulture in izobrazbe naravnost krvavo potreben. Nepravostni ljudje vendar ne morejo tičati v rovih pod Peco ali v pekleni vročini in svinčenih hlapih v topilnici. Zaslужijo si vendar v svojih prostih urah tudi malo zabave, lepih in dobrih filmov,

Za 16 milijonov nepotrebnih nadur

Pri tem pa nezakonito odpuščanje žensk

cen pretirane dobičke in da bi lahko bili med delavce razdeljeni dobički plačni fond za nezaposlene. Nadure pa niso samo način dela v proizvodnji, temveč tudi v nekaterih pisarnah, kjer Mariborčani še pozno zvečer vidijo luč, čeprav je delovni čas v teh ustanovah že davno mimo.

Najbolj se branijo žena v gostinstvu, kjer zaradi pretiranega stremjenja po dobičku odpuščajo posebno starejše natakarice, med temi matere z več otroki, čes da »odvedli in postarni obrabi gostom niso najbolj po volji. Neko mariborsko gostinsko podjetje je navedlo v predlogu za odpust matere, ki je prišla s poročniškim dopustom, da je odpust potreben zaradi boljše izkoriščenja plačne fonda ali povedano narav-

bolje, je prevzelo podjetje pred kratkim 2 delavnic kmetijske strojne službe v Ljubljani in Mariboru, ter 7 delavnic, ki so jih imeli združni skladi za mehanizacijo pri združnih zvezah. Tako se število delavnic vedno bolj veča in jih bo imela naša republika najbrž 12. Vse te delavnice je opremilo podjetje s sodobnim orodjem, za katerega je dalo že nad 12 milijonov dinarjev. Iz Nemčije bo uvozilo podjetje še najmodernejše stroje za hitra popravila traktorjev in drugih strojev. Tako bodo narejena vsa popravila dobro in po sodobnih metodah. V kratkem bo ustanovilo to podjetje v Ljubljani veliko konsignacijsko skladišče. V njem bodo rezervni deli za vse vrste strojev, ki jih uporabljajo slovenski kmetje. Turjevarne te dele že dobavljajo. Zaradi tega pripravamo vsem zainteresiranim, da kupijo predvsem takšne vrste strojev, za katere bodo lahko dobili potrebne rezervne dele, kajti podjetje »Agroservis« bo »moglo kupiti kar celo skladišče takšnih delov za nove vrste strojev. Na koncu bi bilo treba pripomniti, da je ustanovljena pri podjetju rigolna in melioracijska grupa. Njene brigade že rigolajo in obnavljajo vinograde v mariborskem, ljubotemskem in gorickem okraju.

Na rednem letnem občnem zboru Republiške zvezne zveze, ki je bil 4. in 5. julija v Ljubljani, so zadržniki sklenili, da ustanove podjetje za vzdrževanje kmetijskih strojev. To združno podjetje pod imenom »Agroservis« je bilo ustanovljeno kmalu po zasedanju.

Prvič v zgodovini slovenske kmetijske mehanizacije so dobili naši kmetje podjetje, ki skrbi za vsa popravila strojev. Stroje popravljajo servisi mehaniki na moderen način — vsake 14 dni obišejo zadruge, državna posestva in druge lastniške stroje. Mehaniki obiskujejo kmetijske obrate s prevoznimi delavnici, ki so nameščene na poltovornih avtomobilih. Podjetje je sedaj kupilo v tujini 7 takšnih avtomobilov. Delavnice so opremljene s celotnim orodjem, ki ga potrebujejo mehaniki za popravila traktorjev in drugih poljedelskih strojev. Traktoristom je na primer tako omogočeno, da delajo stroji čim več delovnih dni na poljih. Servisi mehaniki pa obiskujejo traktoriste med delom, jim dajejo potrebne nasvete ter kontrolirajo delo strojev in vseh priključkov.

S temi prevoznimi delavnicami upravljajo najboljši mehaniki, ki so bili dosedaj na 20-dnevni specializaciji v tovarni »Stayer«. V kratkem bodo obiskali tudi tovarno »Unimog«, kjer bodo natančno spoznali sistem traktorja, ki nosi naslov tega podjetja. Ob tej priliki si bodo vodje prevoznih delavnic ogledali tudi razne tovarne priključne stroje.

Podjetje »Agroservis« je v tesnih stikih s podjetjem »Agrotehnik«, ki kmetijske stroje uvaža. To uvozno podjetje mora skrbeti za šestmesečno jamstvo za vse uvožene stroje. To nalogo praktično opravlja sedaj podjetje »Agroservis«, ki ima točen seznam vseh strojev, ki so bili dosedaj uvoženi. Da bi to pomembno delo uspevalo čim

Začetek proizvodnje v novi tovarni »Magnokrom«

V bližini mesta Rankovičevo so po nekaj leti gradnji dogradili moderno tovarno ognjevarnega materiala. Pred začetkom VI. kongresa KPJ so začeli pokrenili akcijo za uvedbo stalnih nacionalnih velesejmov. Trgovinska zbornica FLRJ je podprla to ponudbo in bo prvi nacionalni velesejem že prhodnjo pomlad. Na tem velesejmu bodo razstavljeni izključno jugoslovanski razstavljalci, povabljeni pa bodo tudi inozemski kupci.

Naletite na simfoničen program brez domačega dela, tako da je prvi nas popolnoma uresničena druga točka Honnegerjevih predlogov.

Tudi v operi je položaj enak. Nove opere, ki so kvalitetne, se brez izjeme izvedejo in drže toliko časa na repertoarju, dokler traja interes publike. Ista opera doživlja tudi nove inscenacije, da se s tem poživiti ta interes.

Trditev glede publike, da noče sodobnih del, pa tudi ne drži prvi nas popolnoma. Res je sicer, da publika ne zahteva del, ki jih ne pozna, a tudi v trgovini ne zahtevate reči, ki jih ne poznate, da navedem prozaično primero. Poznane skladbe so bile in bodo publiko vedno ljubše od nepoznatih, vendar sprejema naša publika tudi naše sodobne kompozicije s simpatijo in le kak zakrknjen ljubitelj glasbe, ki je že stokrat slisal »Patetično« ali »Traviato«, po zahteva se storivci in odklanjajo vsako drugo, tudi klasično skladbo.

Glavna skrb naše Partije in ljudskih oblasti pa je, da postanejo vse vrste umetnosti, tudi glasbene, dostopne čim širšemu krogu ljudi. Operna in dramska

ter koncertne in operne publike so tudi glasbene šole, ki so vse državne, mestne ali občinske ter so dostopne vseh talentirani mladini in na katerih je pouk brezplačen. Njih štivilo se je od 1. 1945. več kot podesetorilo. Na vseh gimnazijah se poučuje glasba in ker je večina ljudskih šol spreminjena v osemletke z nižjo gimnazijo, ni čudno, da nam za nižje gimnazije manjka okoli 300 glasbenih pedagogov.

S temj ukrepi smo pri nas skoraj izpolnili prvo sugestijo G. Honnegerja glede pridobivanja novih poslušalcev. Frapanent pa je njegov predlog, naj začnemo glasbeno vzgojo mladine z deli sodobnih avtorjev in potem nazaj do klasikov. Kot pedagog sem skrajno ratovreden na efekt tega — po dosedanjih vidikih — antipedagoškega postopka in bilo bi zanimivo, da se preizkuži.

Izredno vlogo pri propagiranju naših skladb igrajo radijske nastaje, katerih je v državi šestnajst in ki imajo posnete na magnetofonske trakove in na plošče veliko večino skladb domačih avtorjev. Njih pogosti prenosi prinašajo kompozitom ne samo umetniške, ampak tudi finančne usuhe, omogočajo jim

ter koncertne in operne publike so tudi glasbene šole, ki so vse državne, mestne ali občinske ter so dostopne vseh talentirani mladini in na katerih je pouk brezplačen. Njih štivilo se je od 1. 1945. več kot podesetorilo. Na vseh gimnazijah se poučuje glasba in ker je večina ljudskih šol spreminjena v osemletke z nižjo gimnazijo, ni čudno, da nam za nižje gimnazije manjka okoli 300 glasbenih pedagogov.

Na rednem letnem občnem zboru Republiške zvezne zveze, ki je bil 4. in 5. julija v Ljubljani, so zadržniki sklenili, da ustanove podjetje za vzdrževanje kmetijskih strojev. To združno podjetje pod imenom »Agroservis« je bilo ustanovljeno kmalu po zasedanju.

Prvič v zgodovini slovenske kmetijske mehanizacije so dobili naši kmetje podjetje, ki skrbi za vsa popravila strojev. Stroje popravljajo servisi mehaniki na moderen način — vsake 14 dni obišejo zadruge, državna posestva in druge lastniške stroje. Mehaniki obiskujejo kmetijske obrate s prevoznimi delavnici, ki so nameščene na poltovornih avtomobilih. Podjetje je sedaj kupilo v tujini 7 takšnih avtomobilov. Delavnice so opremljene s celotnim orodjem, ki ga potrebujejo mehaniki za popravila traktorjev in drugih poljedelskih strojev. Traktoristom je na primer tako omogočeno, da delajo stroji čim več delovnih dni na poljih. Servisi mehaniki pa obiskujejo traktoriste med delom, jim dajejo potrebne nasvete ter kontrolirajo delo strojev in vseh priključkov.

S temi prevoznimi delavnicami upravljajo najboljši mehaniki, ki so bili dosedaj na 20-dnevni specializaciji v tovarni »Stayer«. V kratkem bodo obiskali tudi tovarno »Unimog«, kjer bodo natančno spoznali sistem traktorja, ki nosi naslov tega podjetja. Ob tej priliki si bodo vodje prevoznih delavnic ogledali tudi razne tovarne priključne stroje.

Podjetje »Agroservis« je v tesnih stikih s podjetjem »Agrotehnik«, ki kmetijske stroje uvaža. To uvozno podjetje mora skrbeti za šestmesečno jamstvo za vse uvožene stroje. To nalogo praktično opravlja sedaj podjetje »Agroservis«, ki ima točen seznam vseh strojev, ki so bili dosedaj uvoženi. Da bi to pomembno delo uspevalo čim

ter koncertne in operne publike so tudi glasbene šole, ki so vse državne, mestne ali občinske ter so dostopne vseh talentirani mladini in na katerih je pouk brezplačen. Njih štivilo se je od 1. 1945. več kot podesetorilo. Na vseh gimnazijah se poučuje glasba in ker je večina ljudskih šol spreminjena v osemletke z nižjo gimnazijo, ni čudno, da nam za nižje gimnazije manjka okoli 300 glasbenih pedagogov.

S temj ukrepi smo pri nas skoraj izpolnili prvo sugestijo G. Honnegerja glede pridobivanja novih poslušalcev. Frapanent pa je njegov predlog, naj začnemo glasbeno vzgojo mladine z deli sodobnih avtorjev in potem nazaj do klasikov. Kot pedagog sem skrajno ratovreden na efekt tega — po dosedanjih vidikih — antipedagoškega postopka in bilo bi zanimivo, da se preizkuži.

Izredno vlogo pri propagiranju naših skladb igrajo radijske nastaje, katerih je v državi šestnajst in ki imajo posnete na magnetofonske trakove in na plošče veliko večino skladb domačih avtorjev. Njih pogosti prenosi prinašajo kompozitom ne samo umetniške, ampak tudi finančne usuhe, omogočajo jim

glavna skrb naše Partije in ljudskih oblasti pa je, da postanejo vse vrste umetnosti, tudi glasbene, dostopne čim širšemu krogu ljudi. Operna in dramska

Čedalje več novih delavskih stanovanj v Mežiški dolini

Skladi za prosto razpolaganje odpirajo živahno gradbeno in drugo komunalno dejavnost

neumestne, da ne rečem celo zlonamerne, nekatere opazke, češ da vjadajo rudarji; premalo občnam za komunalno dejavnost. Stvar je vendar preprosta; stanovanja morajo biti zgrajena.

Neprimerno bolje pa je, če stanovanja gradi rudnik, ker ima neprimerno boljše pogoje in tudi ceneje lahko gradi, kot pa bi to mogla občina. Ne gledajmo na to, kdo gradi vse te bloke in kulturno lepa stanovanja, se ni treba tu ob Meži prav nič bati za rast in demokratični razvoj — komune! V tem oziru paži nihče ne more biti mežiškim rudarjem žal besede.

Nekoliko bolj zamotano je vprašanje komunalnega sodelovanja v prevaljski občini, kjer živi precej delavcev, ki delajo v Ravnah ali v mežiških rudnikih. Toda o tem bomo poročali ob drugi priliki.

Povrhu pa še lep »Delavski kulturni dom« v Zerjavi

Ob modernih stanovanjskih blokih, ki rasejo po zgornji Mežiški dolini, so v Zerjavi začeli graditi »Delavski kulturni dom«. Dom graditve mežiških rudarjev. Tu, kjer je v kotlu med navpičnimi stenami zgnetih nekaj sto najboljših rudarskih ljudi, je ta dom kulture in izobrazbe naravnost krvavo potreben. Nepravostni ljudje vendar ne morejo tičati v rovih pod Peco ali v pekleni vročini in svinčenih hlapih v topilnici. Zaslужijo si vendar v svojih prostih urah tudi malo zabave, lepih in dobrih filmov,

glavna skrb naše Partije in ljudskih oblasti pa je, da postanejo vse vrste umetnosti, tudi glasbene, dostopne čim širšemu krogu ljudi. Operna in dramska

glavna skrb naše Partije in ljudskih oblasti pa je, da postanejo vse vrste umetnosti, tudi glasbene, dostopne čim širšemu krogu ljudi. Operna in dramska

Nacionalni velesejem tudi v Zagrebu

Zagreb, 5. nov. Ker je bilo na zadnjem zagrebškem velesejmu sklenjenih za nad 16 milijard din notranjih kupelj, kar je dvakrat več kot na spomladanskem velesejmu, so sedaj pokrenili akcijo za uvedbo stalnih nacionalnih velesejmov. Trgovinska zbornica FLRJ je podprla to ponudbo in bo prvi nacionalni velesejem že prhodnjo pomlad. Na tem velesejmu bodo razstavljeni izključno jugoslovanski razstavljalci, povabljeni pa bodo tudi inozemski kupci.

Naletite na simfoničen program brez domačega dela, tako da je prvi nas popolnoma uresničena druga točka Honnegerjevih predlogov.

Tudi v operi je položaj enak. Nove opere, ki so kvalitetne, se brez izjeme izvedejo in drže toliko časa na repertoarju, dokler traja interes publike. Ista opera doživlja tudi nove inscenacije, da se s tem poživiti ta interes.

Trditev glede publike, da noče sodobnih del, pa tudi ne drži prvi nas popolnoma. Res je sicer, da publika ne zahteva del, ki jih ne pozna, a tudi v trgovini ne zahtevate reči, ki jih ne poznate, da navedem prozaično primero. Poznane skladbe so bile in bodo publiko vedno ljubše od nepoznatih, vendar sprejema naša publika tudi naše sodobne kompozicije s simpatijo in le kak zakrknjen ljubitelj glasbe, ki je že stokrat slisal »Patetično« ali »Traviato«, po zahteva se storivci in odklanjajo vsako drugo, tudi klasično skladbo.

Glavna skrb naše Partije in ljudskih oblasti pa je, da postanejo vse vrste umetnosti, tudi glasbene, dostopne čim širšemu krogu ljudi. Operna in dramska

glavna skrb naše Partije in ljudskih oblasti pa je, da postanejo vse vrste umetnosti, tudi glasbene, dostopne čim širšemu krogu ljudi. Operna in dramska

Konferenca umetnikov v Benetkah

Poročilo o glasbi II.

K referatu Honnegerja sta se najprej oglasila angleški in belgijski delegat, ki sta z njim soglašala in potrdila, da so prilike v njihih državah približno enake. Nato sem dobil besedo jaz. Podatlet sem črnogledost referata, ki je gotovo za marsikatero državo netočen, za našo pa večinoma ne velja. Odklonil sem za naše kompozite naslov »paupes maniaquess« in vzel v zaščito našo koncertno in operno publiko, ki polni abonmaje in kaže mnogo zanimanja tudi za sodobno glasbo. Izločidšče H. referata je predpostavljalo nekoga idealnega položaja kompozista, ki bi ta lahko samo kompromiral, zato pa dobil brez ozira na uspeh vsa sredstva na razpolago, ki bi mu omogočila gospodsko eksistenco. V vsaj zgodovini skladateljev ne najdemo niti deset takih primerov, a še ti se nanašajo samo na enega ali nekaj decenijev življenja kakega skladatelja, ko je ta stal na vrhuncu svoje uspešnosti. Zgodovina vseh drugih je več ali manj podobna naši, ko so morali

poleg precej prozaičnega boja za eksistenco krasti čas za komponiranje, ko so pri vsakem svojem delu računali predvsem z neuspehom in nerazumevanjem ter zabeleževali vse uspehe kot prijetna presenečenja. Boj skladatelja za izvedbo, za publiko, za priznanje, za razumevanje, boj za boljše življenje in predvsem boj za osvoboditev od vseh »postranskih« zaporitev, na so bile v njegovem življenju »glavne« zaporitve, vse te parole so nam tako znane iz vseh monografij kompozitov in to ne tistih, katerih imena so ugasnila v zgodovini, temveč onih, katerih imena in dela še danes živa in ki tvorijo po izjavi G. Honnegerja »nezaželeno, neizprosno in žilavo konkurenco nam, živčim skladateljem nam«. Prepričan sem, da bi kompozist, ki bi nam o sebi pravil, da vseh teh bojev ne pozna, prav gotovo napravil nas vtis »maniaka«, tako daleč je ta ideal od naše dosedanje izkušnje in predstave, kakšno je kompozitovstvo življenje. Če vza-

V Mušeniku tik pred Crno raste čedalje večje delavsko naselje, kjer družine mežiških rudarjev živijo v udobnih in svetlih stanovanjih. Čez dobre tri mesece bo dograjen še en večji stanovanjski blok, nakar bo število rudarskih ljudi v tej novi naselbinni precej precej naraslo.

Nad 2400 pozdravnih brzojavk

Do danes popoldne je sprejel kongres že več kot 2400 pozdravnih brzojavk. Med drugimi je sprejel tudi pozdravno brzojavko jugoslovanske delegacije na zasedanju OZN, ki se glasi:

Delegacija Jugoslavije na zasedanju OZN pošilja tople pozdrave delegatom VI. kongresa in želi kar največje uspehe. Čeprav daleč od domovine, z veliko pozornostjo spremljamo delo kongresa in vlagamo v svoje delo največje napore, da pride ogromni ugled, ki ga uživa Jugoslavija v svetu, do svojega izraza tudi na tem zasedanju OZN.

Jadrani polet v počastitev VI. kongresa KPJ

Maribor, 4. nov. Danes ob 12.50 so se piloti letalci aerokluba »Zarko Majcen« dvignili v počastitev VI. kongresa KPJ na rekorden polet v trajanju z jadrnalima letalom tipa »Zerjav« in »Vaja«. V prvem letalu sta jadrnala piloti Vlado Krivanec in Anton Hreščak, v drugem pa Anton Malek. Prva poročila kažejo, da bodo presežli državni rekord, ki je bil dosežen leta 1948 in je znašal 23 ur. Letali se držita že več ur v višini nad 2000 metrov. Da bi se letalci mogli orientirati tudi ponoči, bodo člani aerokluba kurili na Pohorju ognje vso noč. Za ta jadralni polet so se letalci že dlje časa pripravljali.

Kongresno tekmovanje borskih rudarjev

Prvi dan VI. kongresa KPJ so v Boru odkrili spomenik padlim rudarjem. Dan poprej so v borskem rudniku ob priliki velikega tekmovanja dosegli največji dnevni učinek v jamah, odkar obstoja rudnik. Rudarji so nakopali 7172 ton rude.

Po naših krajih pred volitvami Fronta v Šmartnem ni dovolj pripravljena na volitve

V bodoči ljudski odbor bi se radi vrnili ljudje, ki s socializmom nimajo nič skupnega

V Tuhijski dolini so se dni frontovci na vsakih sestankih razpravljali o bližnjih volitvah in o kandidatih, ki jih bo organizacija OF predlagala zborom volivcev. V krajih, kjer so se na sestanke dobro pripravili, so frontovci uspešno sodelovali pri razpravi o različnih problemih, v nekaterih krajih, kot na primer v Šmartnem pri Tuhinju, pa sestanke ni bil ravno uspešen. Vse graje pa to še ne pomeni popolnega neuspaha. Kakor nekateri mislijo in si skrivaj zavistno manejo roke. Napaka je bila storijena v tem, da so na sestanku sodelovali in bili v negativnem smislu najbolj glasni taki, ki niti niso člani OF in da je o kandidatih tamkajšne volilne enote hotela imeti odločujočo besedo skupina ljudi iz druge volilne enote, za katero bi lahko trdili, da je imela poseben interes. To dejstvo je bilo potrjeno na sestanku samem, še bolj pa kasneje po raznih zakasnih pripovedovanjih. Cemu skrivati, čemu zakonito šepetati — na dan z besedo tam, kjer je mesto za to, na sestanku naj vsak pove pošteno in odkritosrčno kaj misli in kako.

Napačna bi bila trditev, da Smarčane lahko damo kar vse v en koša. Ne! Večina je mislila in govorila pošteno, čeprav je marksisti dovolil, da mu je vzgorejeno misel nekdo prevdnel v vihotopil. Pa pojdmimo h konkretnim vprašanjem, zaradi katerih je bilo, kot trdijo oni »precej vroče«. Vasiki frontisti sestanku bi moral otvoriti in voditi predsednik ali sekretar organizacije. Ne enega in ne drugega pa se na sestanku ni bilo. Sekretarja sploh nimajo, ker se je preselil. Organizacija od izvolitve novega odbora ni imela nobenega sestanka, čeprav je med člani veliko zanimanja in dobre volje za ureditev cest in poti na primer iz Hruševke v Ravno, iz Buca v Gradisce in ostalih. Ljudje tudi želijo, da bi imeli v Šmartnem telefon, s pomočjo katerega bi lahko v nujnih primerih klicali po zdravniško pomoč in sihično. Vseh teh vprašanj in še mnogo drugih pa odbor ni videl in tudi ne obravnaval. Ni se torej čuditi, da tudi v vprašanju volitev kritika ni bila konstruktivna in od poedincev dobro namerna.

Pri predlaganju kandidatov OF se je del navzočih izjavilo, da se z njimi ne strinjajo čes, da se z njimi ne strinja, čes, če delno, ker na primer tov. Panturja vsi poznajo, saj je bil nekaj časa predsednik KLO. Za prvimi so se bučno oglašali tudi drugi — nekateri so lezli kar na klopi — in prihajali s svojimi predlogi, kar je zbor tudi sprejel. Vprašamo pa se, zakaj so pojedinci tako vneto predlagali in zagovarjali kandidature Slapnik

Jožeta. Res je, da je Slapnik več ali manj v redu izvrševal obvezne oddaje, toda kakšen zastopnik vasi bo Slapnik, če je sam izjavil, da mu ni nič za odborniško mesto in ga to ne briga. Ali ne diši vsa stvar potem, da bi posamezniki hoteli, imeti v bodočem odboru človeka, ki bi kot predsednik cerkvenega odbora, zastopal le enostranske — manjšinske interese? Zakaj je njegovo kandidature zagovarjal človek, ki niti ni član OF? Ali misli tajnica zadruga tudi to pot tako energično, a vendar previdno, stavljati zahtevo kot pred nedavnim, ko je izjavila, da če ne dobijo župnika ne rabijo niti učitelja? Ves potek sestanka je pokazal, da se je manjšina skupina pripravila na to, da vsli frontnemu sestanku sprejem lastnih kandidatov, kar dokazuje med drugim to, da so nekateri člani, ki so zapuščali sestanke, ponovno zvalili nazaj pripravljena, da bo njih raztiralno delo rodilo to pot uspeh. Zaključek je bil ta, naj bi v Šmartnem kandidiralo 7 ljudi, a izvolili bodo le enega odbornika. Ali ni to slabost in očitna nesmiselnost? Prepričan sem, da bodo poštene in zavedni člani Fronte v Šmartnem — in tej je večina — sami znali popraviti to napako in da bodo iz svoje srede izbrali res najboljše kandidate, za katere vedo, da so tako v času NOB kakor po osvoboditvi bili in so zavedni Slovenci, poštenjaki in že doslej uspešno delali za napredek in razvoj naše družbene stvarnosti in s tem za napredek vaščanov Šmartnega. Če je res, da učitelja še ne poznajo dovolj klub temu, da je med njimi že leto dni, potem mora biti še bolj res, da tamkajšnjega življenja ne bo urejeval nekdo, ki je prišel še mnogo kasneje.

Vkljub vsem dosedanjim napakam bodo Smarčani sami očitno želi in prepričan sem, da bodo predlagali in izvolili res najboljše iz svoje srede ter tako dokazali, da niso med zadnjimi v sami pri naporih za zgraditve lepše in srečnejše bodočnosti ljudstva v novi Titovi Jugoslaviji. Napake in razbijski poskusi poedincev so prav gotovo imeli tudi močno pozitivno stran v tem, da bodo volivci po svojem lastnem poštenem preudarku izrazili zaupanje tistemu, ki to zasluži. L. J. K.

PRI JURIJU V SLOV. GORICAH

Za elektrifikacijo so se bolj začeli zanimati tudi pri Juriju v slov. Goricah. Toda pri predmetu učiteljstvo se ni zganilo, da bi želje orehivalstva pomagali tudi uresničiti. Zdi ima vso elektrifikacijo v rokah tamkajšnih župnikov, je sicer med narodnimi duhovniki, toda ljudje govorijo: »Le pozlejte gospoda, koliko delajo za nas. Fronta pa se za elektrifikacijo ni zmenila.« Prinarjav za volitve pa se vsi, ki so spoznavaio, da bi si lahko izvolili nov odbor Osvobodilne fronte, ki bi se zavzel tudi za elektrifikacijo in druge potrebe kraja.

V SPODNJEM DUPLERU

V Spodnjem Dupleku sta na sestanku delavcev Miklažič in mežnar Graiferer hotela dokazati, da polkoma Slovenci aktualnosti tudi za južne republiku naše države in da suša tam ni povzročila večje škode kakor pri nas. Bil sem na obojih sestankih in sem videl, koliko imajo neprijetni čemotika, ki ga je pri nas težko dobiti, in delal Graiferer. Volivci so dobili njegove in Miklažičeve trditve ter oboj oboj, da je bilo nujno naloženje samo vsa stvar, ne naganja ki jo podtika lahkovernim in premalo zavednim ljudem reakcija. Nato so se pogovorili še o nameravani elektrifikaciji mnogo na so razpravljali tudi o kandidatih.

V ZGORNI LOŽNICI JE BIL ZELO DOBER OBISK

Zgoranja Ložnica je manjša vas pri Slovenski Bistrici, na predvolilni sestanku pa je prišlo nad 80 ljudi, kar pomeni, da so prišli skoraj vsi odrasli vaščani. Volivci so predlagali kmetijski zdruzi, naj zamenja poslovodnika, s katero niso zadovoljni, ker se premalo zanima za odnuk kmetijskih delavcev in otrok. Da se okorišajo za odkupovanjem prekupevalci. Sklenili so, da bodo obnovili vinarstvo, na bližnjo hribo pa uredili strnjeno nasad nizkodelavca dreva. Ložnici tudi mnogo potrebujejo novo šolo, saj je sedaj nadomešča baraka, ki je že vsa razmašana. Prejšnja šola je bila porušena med okupacijo. Predvolitvo je zbralo za novo šolo že nekaj materijala, pripravljivo pa je opraviti tudi mnogo predvolilnega dela. V Ložnici prihajajo v šolo otroci iz desetih vasi, med njimi je tudi predsko otrok delavec, zaposlen v tovarni »Impole«. Ljudje menijo, naj bi zato tudi tovarna pomagala pri gradnji nove šole.

Govorili so precej o davkih, vendar se ljudje niso strinjali, da so previsoki, temveč je zaradi neravnole omere. Krompir je letos v Ložnici zelo dobro obrodil, niso ga pa pridelali vsi enako. V razpravi o raznih gosodarskih vprašanjih je oriljo na dan tudi skrito rovarjenje sovaržnikov socializma, saj je bilo govora o tem, kakaj je potrebna povezanost med gosodarskim in političnim delom, ter je nekdo izmed smetov dejal, naj bodo kandidati predšvem gosodarsko sposobni ljudje, njihovo politično delo pa da ni važno. Grajali so tudi gradbeni odbor samo kmete, čeprav so Poličane tudi delavski kraji. Med kandidati, izmed katerih bodo v Poličanah izbrani 29 odbornikov občinskega ljudskega odbora, samo 3 ženske, kar bo treba pravočasno popraviti, da bo v ljudski oblasti sodelovalo tudi več naprednih žena.

V POLJČANAH SO PREDLAGALI SAMO 3 ŽENSKÉ

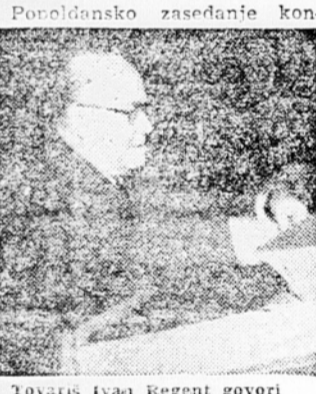
V Poljčanah se Osvobodilna fronta bori proti prizadevanju reakcije, ki prikrivajo volitve na območju, v katerih bi volivci izvolili odbor samo kmete, čeprav so Poličane tudi delavski kraji. Med kandidati, izmed katerih bodo v Poličanah izbrani 29 odbornikov občinskega ljudskega odbora, samo 3 ženske, kar bo treba pravočasno popraviti, da bo v ljudski oblasti sodelovalo tudi več naprednih žena.

Četrty dan VI. kongresa KPJ

(Nadaljevanje s 3 strani) svetom pri upravljanju podjetij, zlasti pa tudi v borbi proti teoriji in praksi SZ.

Zadnji govor na dopoldanskem zasedanju kongresa je bil delegat Toša Fričičević iz podjetja »Djuro Djakovič« iz Slovanskem Brodu. Prikazal je delovnih svetov in na primerih dokazal, da so delavski sveti sposobni reševati tudi najtežje probleme. Ob 13. je bilo dopoldansko zasedanje kongresa končano in se je nadaljevalo popoldne ob 16.

mu izkazala zaupanje, da nas zastopa na kongresu, smo mi komunisti in nepartijski globoko užaljeni zaradi njegovega sovražnega nastopa. Zato, tovariši delegati, preklicujemo to svoje zaupanje in zahtevamo, da se Ljubodrag Djurić odstrani s kongresa. Ne dopuščamo, da našo privržnost, monolitnost in enotnost naših vrst, našo predanost Partiji in tovarišu Titu, našo čast in naš ponos na naše pridobitve, ki smo jih pridobili, bliati in maže tak izrodek.

Tovariš Ivana Regent govori

Navdušeno pozdravljen je nato povzel besedo član Politbiroja KPJ Moša Pijade. Po govoru Moša Pijade, ki so ga delegati navdušeno pozdravljali, je govoril Mitar Bakić o vlogi socialistične Jugoslavije in njeni neodvisnosti v svetu. Pri tem je poudaril, da se v tej vlogi naše domovine manifestirajo težnje vseh naprednih gibanj, predšvem pa narodov, ki ječe pod režimom sovjetskega birokratske sistema. Zato so v jugoslovanski socialistični praksi našle izraz progresivne sile v svetu in v tej praksi vidijo svojo bodočnost. Pri tem je poudaril, da je primer Jugoslavije in graditev socializma v njej in nacionalna neodvisnost naše domovine eden najbolj prepričljiv primerov socializma vseh svetov, da je danes za razvoj socialističnih sil in socializma sploh potrebna borba proti sovjetskemu »socializmu«, proti sovjetski imperialistični politiki.

Za njim je govorila Bosa Cvetić o delu žena. Poudarila je, da je naloga nas vseh, da pride enakopravnost žena res povsod do izraza v vsej svoji vsebini.

V imenu Kmečke delovne zadruge »Titov« okraju Bosanska Dubica in v imenu 18.000 zadržnikov iz 57 delovnih združ v tem okraju je prinesel kongresu pozdrave Ostoja Djurić. Pavle Savić je izrazil v svojem kratkem govoru globoko ogorčenje proti takim elementom, ki pripravljajo izpade, kakor se je zgodilo popoldne in je pozval delegate k še večji budnosti.

Avdo Humo je govoril o borbi proti birokraciji, ki jo vodimo v zadnjem času vedno izraziteje, zlasti v delavskih svetih, pri upravljanju podjetij, kakor na vseh drugih področjih samoupravljanja.

General Voja Nikolić je govoril nato o delu naše vojsne industrije. Navedel je nekaj podatkov o gradnji in razvoju vojne industrije ter naglasil, da je od leta 1948 zgrajenih ali je v gradnji za našo vojno industrijo 854 novih objektov.

Za njim je govoril Kol Širok iz Kosmeta o provokacijah albanskih oblasti proti naši domovini ter o izredno težavnem položaju, v katerega je pahnila informbirovska politika albanskega ljudstva. Navedel je vrsto dejstev, ki kažejo, kakšen teror in nasilje izvaja ruskoalbanska klika nad albanskim ljudstvom, od katerega si mnogi poskušajo rešiti vsaj življenje z begom v Jugoslavijo.

Za njim je govorila Bosa Cvetić o delu žena. Poudarila je, da je naloga nas vseh, da pride enakopravnost žena res povsod do izraza v vsej svoji vsebini. V imenu Kmečke delovne zadruge »Titov« okraju Bosanska Dubica in v imenu 18.000 zadržnikov iz 57 delovnih združ v tem okraju je prinesel kongresu pozdrave Ostoja Djurić. Pavle Savić je izrazil v svojem kratkem govoru globoko ogorčenje proti takim elementom, ki pripravljajo izpade, kakor se je zgodilo popoldne in je pozval delegate k še večji budnosti. Avdo Humo je govoril o borbi proti birokraciji, ki jo vodimo v zadnjem času vedno izraziteje, zlasti v delavskih svetih, pri upravljanju podjetij, kakor na vseh drugih področjih samoupravljanja. General Voja Nikolić je govoril nato o delu naše vojsne industrije. Navedel je nekaj podatkov o gradnji in razvoju vojne industrije ter naglasil, da je od leta 1948 zgrajenih ali je v gradnji za našo vojno industrijo 854 novih objektov. Ob koncu je bila prečitana brzojavka prebivalstva larinškega okraja, kjer je Ljubodrag Djurić poslanec za zvezno skupščino. V brzojavki odobravajo stalščice, ki ga je zavzel kongres ob njegovem izpadu in se ga odrekajo kot poslanca ter naglašajo, da ga ne žele nikoli več videti v svoji sredini. Iskrti poudarjajo svojo zvestobo in privržnost Partiji, Politbiroju in tovarišu Titu. Ob 7.10 je bilo današnje zasedanje kongresa prekinjeno in se bo nadaljevalo jutri ob 8.

Dr. Danilo Sveta

Velik odmev v svetovni javnosti

Ves svetovni tisk objavlja glavne misli referata maršala Tita in poudarja važno vlogo Jugoslavije v utrjevanju mednarodnih odnosov in krepitvi miru

Beograd, 5. nov. Šesti kongres KPJ je vzbudil največje zanimanje svetovne javnosti, ki pazljivo spremlja njegovo delo. Ves svetovni tisk je obveščen o poteku kongresa po svojih dopisnikih oz. največjih agencijah, ki v izbranih poročilih prenašajo največnejše točke iz govorov na kongresu in poudarjajo vzdušje, ki vlada na njem. Največje agencije, časniki in radijske postaje v ZDA, Vel. Britaniji in drugih državah objavljajo izčrpne informacije o delu kongresa, v katerih poudarjajo njegov pomen za Jugoslavijo in njeno vlogo v mednarodnih dogodkih.

Ves tisk posveča največjo pozornost referatu, ki ga je imel na kongresu maršal Tito. Agencija France Presse, Reuter in United Press, nemška časopisna agencija in druge, katerih poročila se pojavljajo tudi v večini časnikov, so objavile v celoti referat maršala Tita poudarjajo njegove najvažnejše dele. France Presse poudarja v izčrpnem sporočilu predšvem besede maršala Tita, da ob stoji v svetu latentna nevarnost vojne, katere vzroke je treba iskati v imperialističnih metodah reševanja mednarodnih vprašanj. Agencija navaja besede maršala Tita, da so te metode povzročile spopad med velikimi državami, bodisi zaradi razdelitve plena ali vplivnostnih področij, bodisi da bi zaslužili celotne narode, kakor dela Sovjetska zveza.

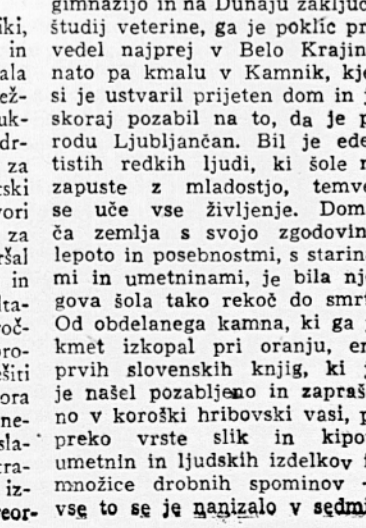
bo vzpostavil dobre sosedne odnose med Grčijo, Turčijo in Avstrijo.

Reuter prav tako prenaša besede maršala Tita, da ima KPJ zgodovinsko vlogo začeti na mednarodnem in na notranjem področju boj proti kominformovski sovjetski reviziji marksistične teorije in prakse. Reuter prenaša iste dele referata, v katerih je poudarjeno, da je vzrok svetovne napačnosti v imperialistični metodi reševanja mednarodnih problemov in razdelitvi sveta na vplivnostna področja, pri čemer poudarja, da je to delala Sovjetska zveza v preteklosti in dela tudi sedaj. Tu di londonski »Times« objavlja posebno poročila s kongresa KPJ, prav tako pa tudi ameriške agencije in časniki ter zahodnonemški, avstrijski in grški tisk.

Josip Niko Sadnikar

V Kamniku je v 89. letu umrl veterinarski inšpektor v pokouju, Josip Niko Sadnikar. Kot dolgoletni veterinar je bil poznan in priljubljen po vsej Gorenjski, preko meja ožje domovine pa je zaslovel kot vnet in neustranen zbiratelj starin in umetnin, kot izkušen muzealec in poznavalec. To je bilo njegovo pravo življenjsko veselje.

Ko je v Ljubljani dokončil gimnazijo in na Dunaju zaključil študij veterine, ga je poklic privedel najprej v Belo Krajino, nato pa kmalu v Kamnik, kjer si je ustvaril prijeten dom in je skoraj pozabil na to, da je po rodu Ljubljančan. Bil je eden tistih redkih ljudi, ki šole ne zapuste z mladostjo, temveč se uče vse življenje. Domača zemlja s svojo zgodovino, lepoto in posebnostmi, s starinami in umetninami, je bila njegova šola tako rekoč do smrti. Od obdolanega kamna, ki ga je kmel izkopal pri oranju, ene prvih slovenskih knjig, ki jo je našel pozabljeno in zapraseo v koroški hribovski vasi, pa preko vrste slik in kipov, umetnin in ljudskih izdelkov in množice drobnih spominov — vse to se je nagajalo v sedmih desetletjih v njegovih muzejskih zbirkah. Vsak predmet je bil del njega samega, del njegove mladosti in zrelih let in na vsakega se je v spominu vezala cela zgodba. Starine so ga pomlajale in čudili smo se, kako je ljubil vrhvanji meri let pri skoraj devetih križih tekal po stopnicah kot mladenič, ko je hitel iskati predmet, ki ga je pridobil od zadnjega obiska in je z zanimanjem pričakoval, kaj poročamo nanj. Zadrževal je

desetletjih v njegovih muzejskih zbirkah. Vsak predmet je bil del njega samega, del njegove mladosti in zrelih let in na vsakega se je v spominu vezala cela zgodba. Starine so ga pomlajale in čudili smo se, kako je ljubil vrhvanji meri let pri skoraj devetih križih tekal po stopnicah kot mladenič, ko je hitel iskati predmet, ki ga je pridobil od zadnjega obiska in je z zanimanjem pričakoval, kaj poročamo nanj. Zadrževal je

Državno prvenstvo za ženske

Včeraj je bil prost dan. Izšli so zaostale in prekinjene partije s prejšnjih kol. Rezultati: Jovanović : Timofejeva 1:0, Bačič : Kozakova 0:1; partiji Timčević : Rožić in Zdučič : Vuković sta ponovno prekinjeni.

Na pobudo Mestnega odbora Zveze borcev so mariborske delovni kolektivni organizirali v počastitev VI. kongresa KPJ zbiranje prispevkov v socialne in humane namene. Ze prvi dan so zbrali nad potdrug milijon dinarjev. Med drugimi so v ta sklad prispevati: Mariborska tekstilna tovarna 200.000 din, Mariborska tiskarna 200.000 din, delavnice državnih železnic 200.000 din, Tovarna vlogone in volnenih izdelkov 180.000 din, Tovarna avtomobilov 100.000 din, tovarna »Franc Leskosek« 100.000 din, Stevina Druska podjetja so prispevala manjše zneske. Denarna akcija je pravkar začela, trajala pa bo do konca kongresa. Doslje se je akcije udeležila četrtna mariborskih podjetij.

Njemu zdaj ne gori več. Spal bo poleg svojih starin in umetnin v mestecu pod gorami, Zbogom, stric, Marjan

Mariborski delovni kolektiv v počastitev VI. kongresa KPJ

Ze prvi dan so zbrali nad potdrug milijon dinarjev. Med drugimi so v ta sklad prispevati: Mariborska tekstilna tovarna 200.000 din, Mariborska tiskarna 200.000 din, delavnice državnih železnic 200.000 din, Tovarna vlogone in volnenih izdelkov 180.000 din, Tovarna avtomobilov 100.000 din, tovarna »Franc Leskosek« 100.000 din, Stevina Druska podjetja so prispevala manjše zneske. Denarna akcija je pravkar začela, trajala pa bo do konca kongresa. Doslje se je akcije udeležila četrtna mariborskih podjetij.

Uspehi mladine v Postojni

Prejšnji teden se je zbrala mladina iz mestne občine Postojne na konferenci, kjer je pregledala uspehe, ki jih je dosegla v tekmovanju v cast VI. kongresa KPJ. V tem tekmovalnju je bilo več vzgojnih predavanj za mladino. Lepo številno mladincev se je vključilo v razna športna in kulturna društva. Djaska mladina ima svoj mladinski pevski zbor, ki stoji sedaj že nad 80 članov, v tekmovalnju pa so ustanovili še svojo dramsko skupino. Tudi na športnem polju se je življenje dijakov zelo razgajalo.

Na svečani konferenci so sprejeli priznanje trije najboljši mladinski aktivni v Postojni. To so »Trgovska mreža«, »Narodna banka« in »Terenski aktiv«. Med temi se je posebno izkazal aktiv »Trgovska mreža«, ki se je ob dnevu mrtvih spomnil tudi na zapuščene grobove partizanov in je okrasil 102 grobova. Na konferenci je mladina Postojne sprejela že tudi program za novo tekmovanje v počastitev V. kongresa Ljudske mladine Jugoslavije. Poslala je tudi pozdravno resolucijo VI. kongresu KPJ in pozdravno pismo I. proletarski diviziji v Postojni, ki je 1. novembra slavila 10. obletnico svoje ustanovitve. B. M.

Inž. Zaverca na volilnem zborovanju v Črni

Poslednji teden je bilo v Črni večje predvolilno zborovanje, ki se ga je udeležil tudi inž. Zaverca. V svojem govoru je poudaril pomen volitev in nekatere naloge novih občinskih ljudskih odborov. Poseben se je v govoru pomudil ob vlogi sveta proizvajalcev v ljudskem odboru. Tu je ugotovil, da daje področju Meziške doline v narodnem dohodku največ industrija in sicer 82%, kmetijstvo 9%, ostalih 9% pa druge gosodarske panoge. Med 31 člani sveta proizvajalcev bo zatorej največ rudarjev in kovinarjev iz Raven in Mežice.

Opozarjamo, da bo »Ljudska pravica« priobčila v naslednji številki — posvečeni VI. kongresu Komunistične partije Jugoslavije — celotni referat generalnega sekretarja KPJ tovariša Tita o Borba komunistov Jugoslavije za socialistično demokracijo, hkrati z izčrpnimi poročili o poteku kongresa.

Državno prvenstvo za ženske

Včeraj je bil prost dan. Izšli so zaostale in prekinjene partije s prejšnjih kol. Rezultati: Jovanović : Timofejeva 1:0, Bačič : Kozakova 0:1; partiji Timčević : Rožić in Zdučič : Vuković sta ponovno prekinjeni.

